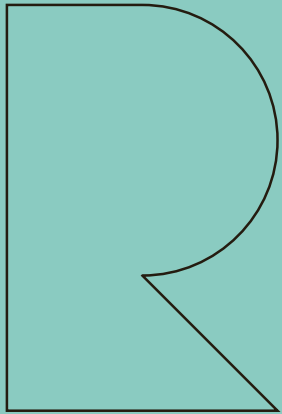

Ympäristöraportti 2025

RIIHIMÄKI

Riihimäen kaupunki
ympäristönsuojelu 2026

Riihimäen kaupunki
PL 125
11101 Riihimäki
www.riihimaki.fi

Tilaukset: Tietotupa p. 019 758 4040

Kuvat:

Riihimäen kaupunki, ellei toisin mainita

ISBN:

pdf: 978-952-7357-18-7

Sidottu: 978-952-7357-19-4

Painopaikka: Riihimäen kaupungin monistamo

SISÄÄLYS

ESIPUHE	3
YLEISTIETOA RIIHIMÄESTÄ	5
KAUPUNGIN YMPÄRISTÖVASTUU	6
YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ KOORDINOI TOIMINTAA	6
YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2025	8
HIILINEUTRAALI ENERGIAN TUOTANTO JA -KULUTUS	9
KESTÄVÄ LIIKKUMINEN JA EKOTEHOKAS KAUPUNKIRAKENNE	16
LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KULUTUS JA KIERTOTALOUS	25
MONIMUOTOINEN LUONTO JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ	34
VASTUULLINEN RIIHIMÄKELÄINEN	41
RIIHIMÄEN YMPÄRISTÖN TILA	47
YHTEENVETO JA KEHITTÄMISTARPEITA	49

ESIPUHE

Ilmasto- ja ekologinen kriisi on tunnustettu maailmanlaajuisesti ja koskettaa myös paikallistasolla. Myös uhat turvallisuusympäristössä varjostavat toimintaympäristöä merkittävästi laajoilla maantieteellisillä alueilla. Kaupungit ovat avainasemassa erilaisten kestävyystavoitteiden saavuttamisessa. Ympäristöasioihin panostaminen on ollut Riihimäen kaupungin strateginen valinta jo 1990-luvulta lähtien. Päivitämme parhaillaan kaupunkistrategiaa, ja haluamme ylläpitää ja edistää sitoutumista vastuulliseen toimintaan läpileikkaavasti kaikessa kaupungin toiminnassa.

Vuoden 2025 yksi tärkeimmistä askelista kohti tavoitteitamme oli ympäristöpolitiikan päivityksen valmistelu. Vaikkakin se on vain paperia tai digitaalisia merkkejä, siinä linjataan Riihimäen ympäristötyön tulevaisuudesta. Se on osoitus sitoutumisesta jatkamaan pitkään tehtyä ympäristötyötä paremman, viihtyisemmän, terveellisemmän ja turvallisemman elämän puolesta. Ensimmäistä kertaa otimme päivitystyöhön mukaan myös tulevaisuuden äänen, kun kysyimme lapsiparlamentin ja nuorisovaltuuston mielipiteitä siitä, millaisena he haluaisivat Riihimäen tulevaisuuden näyttävävän. Vastauksissa nousivat esiin luonto, vihreys ja viihtyisyys sekä kiertotalouspalvelut ja uusiutuva energia.

Konkreettisina ympäristötekoina vuodelta 2025 on mainittava toimet luonnon suojelun ja monimuotoisuuden eteen. Kahden uuden luonnonsuojelualueen perustaminen, yleiskaavan oikeusvaikutteinen luontokartta, liito-oraville asennetut lepo- ja asuinpöntöt sekä laaja vieraslajitorjuntatyö ovat esimerkillisiä tekoja luonnon puolesta, sekä samalla myös riihimäkeläisten puolesta. Luonnon monimuotoisuus sekä ihmisten terveys ja hyvinvointi ovat erottamattomasti yhteydessä.

Kiertotalouden edistämisessä otimme konkreettisia askeleita RiiCycleKIRITYS -hankkeen myötä sekä kiertotalouden green deal -sitoumuksen valmistelussa. Näistä on lisää kerrottavaa ensi vuonna! Kiertotalouden edistäminen on tärkein tekomme kohti jätteettömyyttä ja kestäväää kulutusta, joihin olemme Fisu-verkoston edelläkävijäkuntana sitoutuneet.

Esitämme suuret kiitokset kaikille raportin valmistumiseen panoksensa antaneille. Tämä raportti on kooste kaikesta, mitä kaupunkiorganisaatio on saanut aikaan. Aikaansaannokset eivät synny yhden tai kahden ihmisen voimin, vaan laajalla yhteistyöllä. Kiitokset siis myös kaikille teille, joiden panoksella ja myötävaikutuksella Riihimäellä on tehty toimenpiteitä kestävyiden edistämiseksi.

Riihimäellä 29.4.2026

Jouni Eho
kaupunginjohtaja

Jenni Lehtonen
vt. ympäristöjohtaja

SANASTO

CIRCWASTE

Suomen Ympäristökeskuksen koordinoima EU LIFE IP -hanke, joka edistää tehokasta materiaalivirtojen käyttöä, jätteen synnyn ehkäisyä ja resurssien hallinnan konseptteja. Tavoitteena on toteuttaa valtakunnallista jätesuunnitelmaa (VALTSU) ja luotsata Suomea kohti kiertotaloutta. Riihimäki on yksi hankkeen kymmenestä edelläkävijäkaupungista. Circwaste-hanke päättyi vuoden 2023 lopussa. Lisätietoja: <https://www.materiaalikiertoon.fi/fi-FI/Circwaste>

FISU

Finnish Sustainable Communities, edelläkävijäkuntien verkosto, joka tavoittelee hiilineutraalisuutta, jäteteettömyyttä ja globaalisti kestävästä kulutuksesta vuoteen 2050 mennessä. Riihimäki liittyi Fisun-verkostoon vuonna 2017. Lisätietoja: <https://fisunetwork.fi/>

Kiertotalous

Talouksmalli, jossa tuotteiden, komponenttien ja materiaalien arvo säilyy ja pysyy kierrossa mahdollisimman pitkään. Jätettä ei synny, vaan materiaalit käytetään uusien tuotteiden raaka-aineina. Arvontuotanto tapahtuu yhä enemmän aineettomasti, tuotteita korvataan erilaisilla palveluilla ja esineitä sekä resursseja jaetaan omistamisen sijaan.

Resurssiviisaus

Resurssien (luonnonvarat, raaka-aineet, energia, tuotteet ja palvelut, tilat, aika ja osaaminen) viisas ja hukkaamaton, hyvinvointia sekä kestävä kehitystä edistävä käyttö. Toiminta ja tuotanto sopeutetaan maapallon kantokyvyn ja luonnonvarojen riittävyyden raameihin.

Ympäristöjärjestelmä

Sovittu tapa, jonka avulla ympäristöasiat sisällytetään kaupungin hallintokuntien ja työyksiköiden tavanomaiseen toimintaan ja sen suunnittelu-, toteutus- ja seurantamenetelyihin. Järjestelmän avulla toteutetaan kaupungin ympäristöpolitiikkaa.

Ympäristöpolitiikka

Koko kaupungin ja kaikkien sen hallintokuntien ympäristönsuojelutyötä ohjaava sitoumus. Ympäristöpolitiikka sisältää ympäristöpäämäärät sekä toimenpideohjelman, jotka hallintokunnat ottavat huomioon toiminnassaan ja sen suunnittelussa ja seurannassa. Kaupunginvaltuusto vahvistaa ympäristöpolitiikan valtuustokausittain. Riihimäen ympäristöpolitiikka on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 6.6.2022 ja se löytyy kokonaisuudessaan täältä: <https://www.riihimaki.fi/vaikuta-ja-tutustu/resurssiviisas-riihimaki/>

Ympäristöpäämäärät

Kaupungin ympäristöpolitiikassa määritetyt aihealueet, joiden suhteen kaupunki haluaa parantaa toimintaansa. Päämäärät otetaan huomioon hallintokuntien toiminnassa ja ympäristöohjelmissa. Riihimäen ympäristöpolitiikassa esitetyt resurssiviisauden päämäärät ovat hiilineutraali energiantuotanto ja -kulutus; kestävä liikkuminen ja ekotehokas kaupunkirakenne; luonnonvarojen kestävä kulutus ja kiertotalous; monimuotoinen luonto ja viihtyisä elinympäristö; sekä vastuullinen riihimäkeläinen.

Ympäristövaikutus

Ihmisen toiminnasta aiheutuvan muutoksen hyvä tai huono vaikutus ympäristössä, esimerkiksi ilman epäpuhtauksien lisääntyminen liikenteen seurauksena. Toimintaansa kehittämällä kaupunki pyrkii vähentämään haitallisia ympäristövaikutuksia ja vahvistamaan myönteisiä vaikutuksia.

YLEISTIETOA RIIHIMÄESTÄ

Väkiluku 28 566

Pinta-ala noin 126 km², josta vettä noin 5 km².

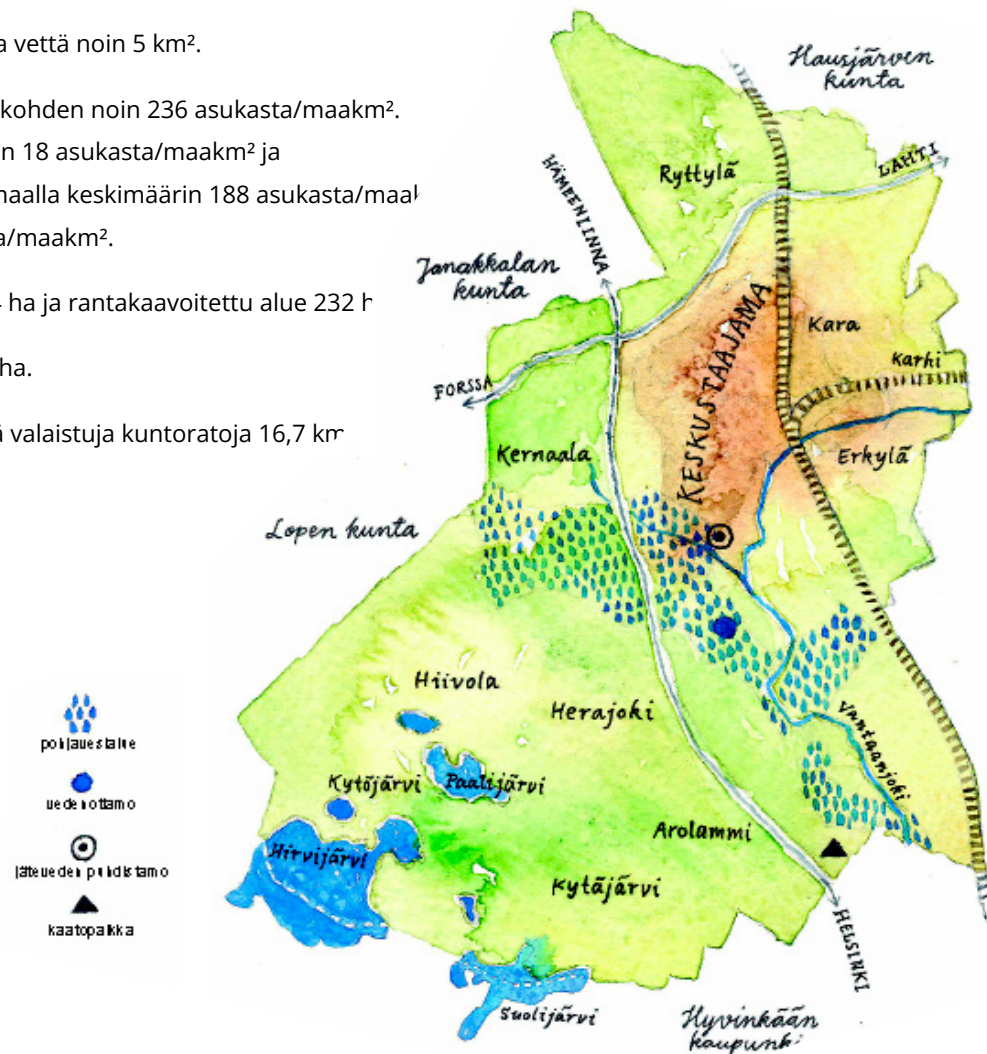
Väestötiheys maapinta-alaan kohden noin 236 asukasta/maakm².

Suomen väestötiheys on noin 18 asukasta/maakm² ja tiheimmin asutulla Uudellamaalla keskimäärin 188 asukasta/maakm² Helsingissä yli 3000 asukasta/maakm².

Asemakaavoitettu alue 2464 ha ja rantakaavoitettu alue 232 ha

Luonnonsuojelualuetta 373 ha.

Kaupungin kunnossapitämiä valaistuja kuntosaitoja 16,7 km

Riihimäki on tiivis eteläsuomalainen kaupunki, jonka asukkaista 92 % asuu 3 kilometrin ja 30 % kilometrin etäisyydellä rautatieasemasta. Kaupunki sijaitsee I ja II Salpausselän välissä. Kaupungin luontoon sisältyy monipuolisesti metsiä, soita ja vesistöjä. Maisemallisesti Riihimäki kuuluu Hämeen viljely- ja järvi- maahan. Riihimäellä suhteellinen korkeusvaihtelu on 30–75 metriä ja alue on luonteeltaan mäkimaastoa. Korkein kohta on Hatlamminmäellä, 165 metriä merenpinnan yläpuolella.

Etelä-Suomen oloihin soita on Riihimäellä tavallista enemmän, lähes 10 prosenttia, ja ne ovat monipuolisia sekä suotyypeiltään että kooltaan. Riihimäelle on ominaista vesistöjen niukkuus. Kaupungin kaikki viisi järveä sijaitsevat lounaisosissa, jonka lisäksi eri puolilla kaupunkia on kymmenkunta pienempää lampea. Vantaanjoki virtaa Riihimäen kaakkois- ja eteläosassa ja sillä on kaksi sivujokea, Paalijoki ja Herajoki. Näiden lisäksi kaupungin pohjoisosissa virtaa Riihiviidanoja Punkanjokeen ja edelleen Puujokea pitkin pohjoiseen.

Riihimäen maaperä koostuu pääosin moreeniselänteiden täplittämästä savikosta. Kasvillisuuden osalta Riihimäki kuuluu eteläboreaalisen vyöhykkeen lounaisosaan, vuokovyöhykkeeseen. Metsistä kuusivaltaiset, lehtomaiset kankaat ovat yleisimpiä, mutta metsiä esiintyy karuista kankaista reheviin lehtoihin asti.

KAUPUNGIN YMPÄRISTÖVASTUU

Kuntalain mukaan kunta on osaltaan vastuussa asukkaidensa hyvinvoinnista ja kestäväen kehityksen edistämisestä alueellaan (Kuntalaki 410/2015 1 §). Kunnanhallitus johtaa toimia ympäristönsuojelun huomioon ottamiseksi kunnan toiminnassa (Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 64/1986 4 §).

Kaupungin vastuu ympäristöstä on lakisääteinen tehtävä. Kuntalaisia, laissa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta, ympäristönsuojelulaissa, luonnonsuojelulaissa, maankäyttö- ja rakennuslaissa, jätelaissa ja monissa muissa säädöksissä annetaan kunnan vastuulle lakisääteisiä ympäristönsuojeluun ja kestäväen kehityksen edistämiseen

liittyviä tehtäviä.

Lakien asettamat vaatimukset ovat vähimmäisvaatimus kunnan toiminnalle. Lakisääteisten vaatimusten täyttämisen lisäksi Riihimäen kaupunki edistää ympäristönsuojelua monin vapaaehtoisin keinoin.

YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄ KOORDINOI TOIMINTAA

Riihimäen kaupungin organisaatiossa ympäristön hyväksi tehtävät toimet koordinoidaan ympäristöjärjestelmän avulla. Kaupungin ympäristöjärjestelmä on kevennetty, käytännönläheinen versio kansainvälisen ISO 14001 -standardin mukaisesta ympäristöjärjestelmästä.

Ympäristöjärjestelmän ytimenä on valtuustokausittain vahvistettava ympäristöpolitiikka ympäristöpäämäärineen ja toimenpideohjelmineen. Nykyinen ympäristöpolitiikka tuli voimaan 6.6.2022. Ympäristöpolitiikka on luettavissa Riihimäen kaupungin internetsivuilla osoitteessa: <https://www.riihimaki.fi/vaikuta-ja-tutustu/resurssiviisas-riihimaki/>

Toimialat ottavat ympäristöpolitiikan huomioon kaikessa toiminnassaan ja talouden suunnittelussa. Luottamushenkilöelimet seuraavat ympäristöpolitiikan toteutumista tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä. Eri toimialojen edustajista koostuva ympäristötiimi koordinoi ympäristöjärjestelmätöitä. Kaupungin johtoryhmä ohjaa ympäristöjärjestelmän toteuttamista ja kehittämistä vuosittain tehtävän johdon katselmuksen avulla.

Toimialoilla tehdyt toimenpiteet ja saavutetut tulokset kirjataan vuosittain ympäristöraporttiin. Raportin avulla voidaan seurata ympäristöpolitiikan toteutumista ja kaupungin ympäristötöiden kehittymistä. Ympäristöraportti jaetaan valtuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.

Paalijoen kanjonin luonnonsuojelualue, kuvaaja Jenni Takala.

YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2025

Riihimäen kaupungin toimialojen johtoryhmät sekä merkittävät tytäryhtiöt (Riihimäen Vesi, Riihimäen Kotikulma, Riihimäen Kaukolämpö ja Riihimäen Tilat ja Kehitys) ovat arvioineet ympäristöpolitiikan toteutumista. Seuraavassa esitetään arviot ympäristöpolitiikan toteutumisesta ympäristöpäämäärittäin, esimerkkejä toteutuneesta toiminnasta sekä kehitystä kuvaavia mittareita.

Riihimäen kaupunginvaltuuston vahvistamat päätavoitteet ovat FISU-edelläkävijäkuntien yhteiset tavoitteet: päästötömyys, jätteenkäyttö ja globaalisti kestävä kulutus vuonna 2050. Välitavoitteina vuodelle 2030 ovat 80 % päästövähennys verrattuna vuoden 2007 tasosta, kotitalousjätteen määrän väheneminen ja kierrätysasteen kasvu 65 %:iin sekä kulutusperäisen hiilijalanjäljen puolittaminen verrat-

tuna vuoden 2005 tasoon. Lisäksi tässä valtuustokauden vaihteen kokoavassa raportissa esitetään ympäristöpolitiikan toteutuma vuosilta 2022–2025.

Paalijoen kanjonin luonnonsuojelualue, kuvaaja Jenni Takala.

HIILINEUTRAALI ENERGIANTUOTANTO JA -KULUTUS

TAVOITETILA VUONNA 2030

- Riihimäen tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Käytännössä se saavutetaan vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasoon verrattuna ja kompensoimalla loput päästöt.
- Riihimäen kaupunki käyttää pääasiallisesti uusiutuvilla energialähteillä tuotettua energiaa. Vuoteen 2030 mennessä uusiutuvan energian osuus kaupungin käyttämästä energiasta on vähintään 75 %. Hajautettu uusiutuvan energian tuotanto on lisääntynyt Riihimäellä. Kaukolämpö, aurinkoenergia, maalämpö ja lämpöpumput ovat uusien rakennusten pääasialliset energianlähteet.
- Energiatohokkuussopimuksen toimenpiteet on toteutettu ja tavoitteet on saavutettu. Fossiilinen erillislämmitys kaupungin omistamissa kiinteistöissä on loppunut. Tehovaihteluita tasataan kysyntäjoustojen ja muiden uusien toimintamallien avulla.
- Riihimäen kaupunki edistää toimillaan yritysten mahdollisuuksia hiilineutraaliin toimintaan ja innovatiivisiin ratkaisuihin.

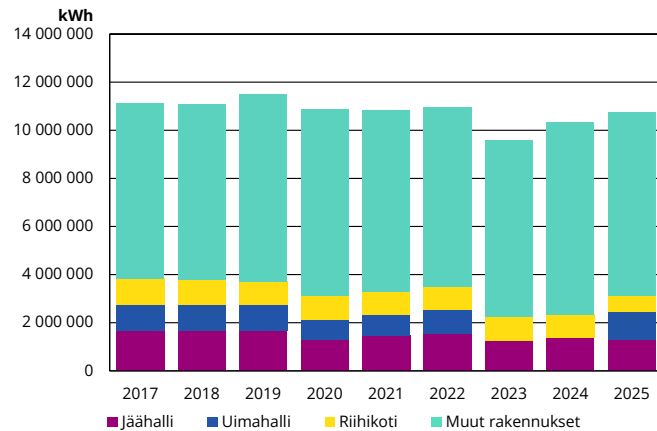
TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2025:

- Riihimäki päätti liittyä julkisen alan energiatehokkuussopimuksen uudelle kaudelle 2026–2035.
- Uimahallin perusparannus valmistui ja tuo merkittävän parannuksen energiatehokkuuteen

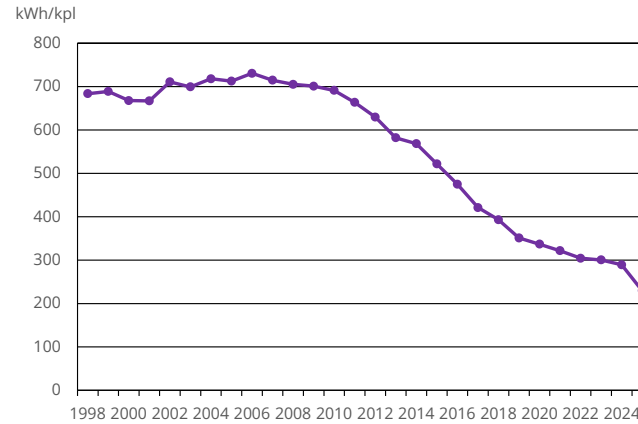
Uusittu uimahalli.

Sähkönkulutus kaupungin kiinteistöissä

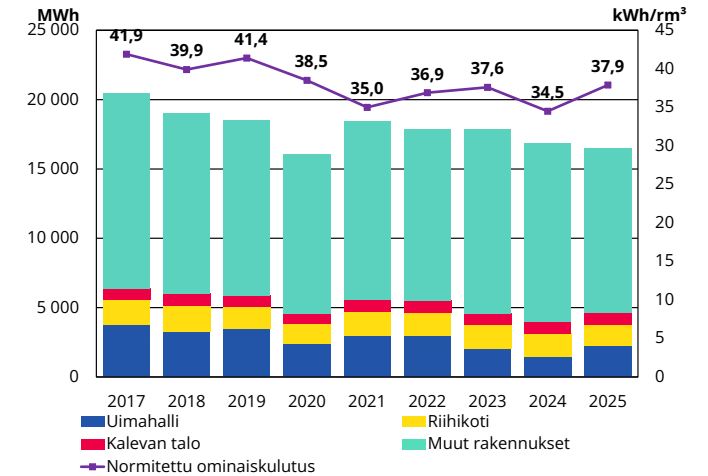
Riihimäen kaupunki on vuodesta 2018 lähtien hankkinut vain uusiutuvaa sähköenergiaa. Lisäksi kuudessa rakennuksessa on aurinkosähkön tuotantoa. Sähkön kokonaiskulutus kaupungin kiinteistöissä vuonna 2025 oli 10 724 MWh. Sähkönkulutus kasvoi edellisestä vuodesta 4 %. Suurin yksittäisten rakennusten sähkönkulutus oli jäähallissa, uimahallissa ja Riihikodissa. Sähkösäästöä on saatu aikaisiksi muun muassa toimitilo-ohjelman mukaisilla muutoksilla, suunnitelmallisella katuvalaistuksen saneerauksella sekä energiatehokkaammilla työtavoilla ja etätyöskentelyllä.

Katuvalojen valaisinkohtainen sähkönkulutus vuodessa

Katuvalojen valaisinkohtainen energiankulutus oli suurimmillaan vuonna 2006, jonka jälkeen se on laskenut voimakkaasti. Katuvalaisinten energiatehokkuutta on parannettu suunnitelmallisella saneeraustyöllä vuodesta 2009 lähtien. Vuodesta 2006 vuoteen 2025 valaisinkohtainen energiankulutus on pienentynyt lähes 70 %. Valaisinten kokonaismäärä on samana aikana kasvanut yli 20 %.

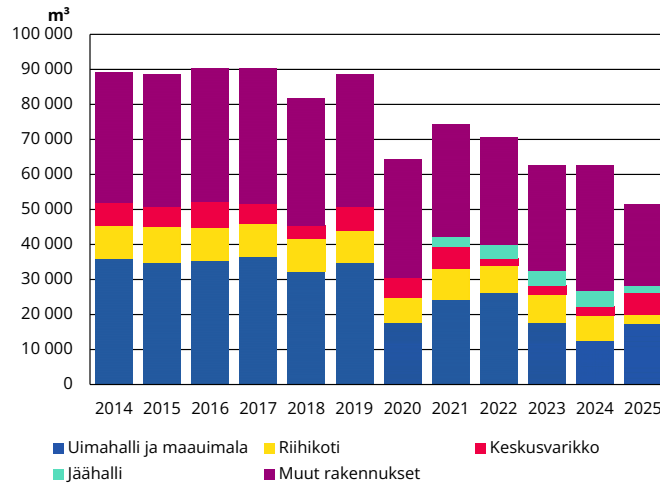
Lämmitysenergian kulutus kaupungin kiinteistöissä

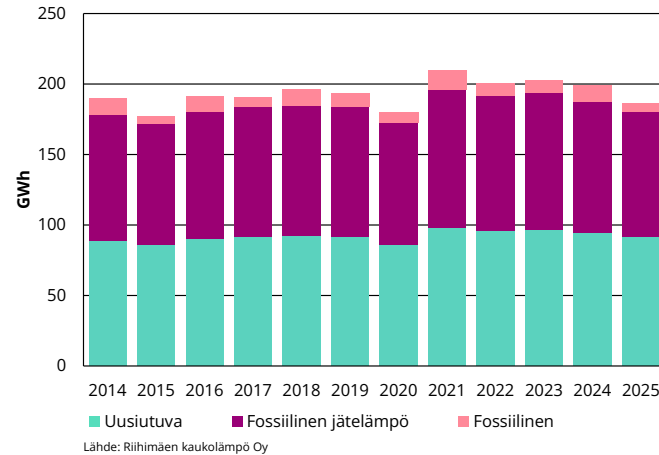
Lämmitysenergian kokonaiskulutusta tarkastellaan normitetulla ominaiskulutuksella, kWh/rakennuskuutiometri. Lämpötilakorjattu normitus antaa vertailukelpoisen luvun riippumatta eri vuosien lämpötilaeroista. Vuonna 2025 tilapalvelun kiinteistönhoidon hallinnassa olevien kiinteistöjen kaukolämmön ominaiskulutus oli 37,9 kWh/rm³, mikä oli suurempi kuin edellisenä vuonna. Lämmitysenergian kokonaiskulutus laski vuodesta 2024. Eniten lämmitysenergiaa kuluttivat uimahalli, Riihikoti ja Kalevan talo.

Tilayksikön kiinteistönhoidon hallinnassa olevien kiinteistöjen lämmitysöljyn kulutus väheni edellisestä vuodesta yli 60 %. Öljyn käyttö lämmitykseen on lähes loppunut.

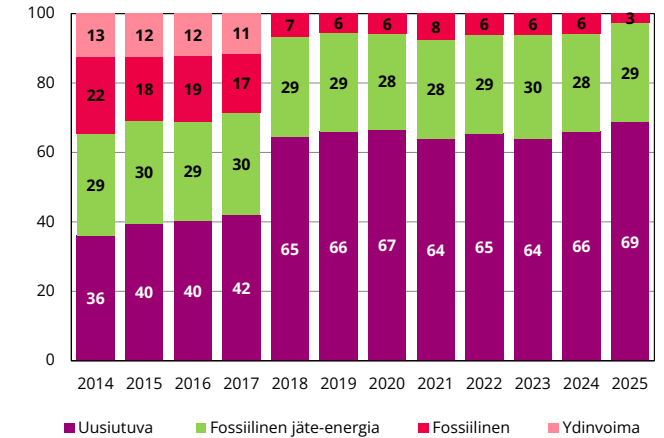
Veden kulutus

Kaukolämmön hankinta

Kaupungin julkisten rakennusten energiaosuudet

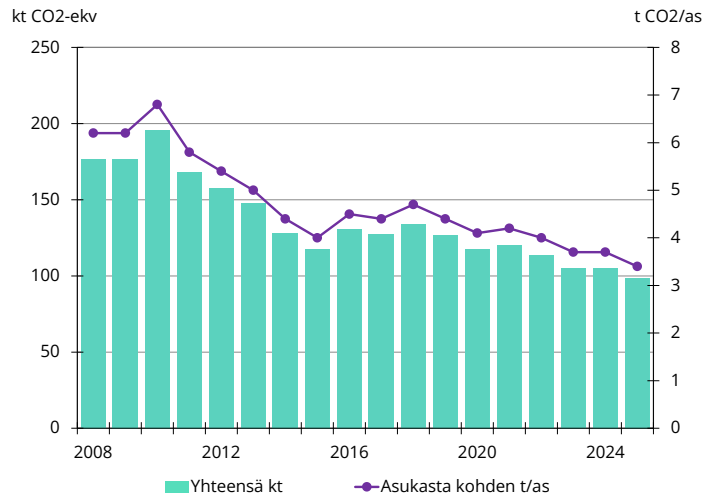

Kaupungin kohteista eniten vettä käyttää uimahalli ja maaumala, seuraavaksi eniten keskusvarikko. Veden kokonaiskulutus vuonna 2025 oli selvästi aiempaa alhaisempi, noin 51 000 m³. Edellisestä vuodesta laskua oli 18 %.

Kaukolämmön tuotannosta vuonna 2025 oli 95,5 % NG Nordicin jätteenpoltolla tuotettua lämpöä ja 4,5 % Riihimäen Kaukolämpö Oy:n omissa laitoksissa tuotettua lämpöä. Omissa laitoksissa tuotetusta 33 % oli uusiutuvaa energiaa lämpöpumpuilla tuotettuna ja 67 % fossiilista lämpöenergiaa. Oman tuotannon uusiutuvan energian määrä tuplaantui edellisvuodesta. NG Nordicin jätteenpoltolla tuotetusta lämmöstä puolet on oletettu olevan peräisin uusiutuvista luonnonvaroista muodostuneista jätteistä ja puolet fossiilisista luonnonvaroista.

Kaupungin julkisten rakennusten energiajakaumassa on huomioitu lämmitys ja sähkö. Vuonna 2025 uusiutuvan energian osuus oli noin 69 %. Pitkän aikavälin kehitys on ollut erittäin hyvä, sillä kestävästi tuotetun uusiutuvan energian suosiminen on energiansäästön ja metsien suojelun ohella tärkeimpiä keinoja hillitää ilmastonmuutosta. Sähkö on ollut 100 % uusiutuvaa vuodesta 2018 lähtien, joten uusiutuvan energian osuuden kasvattamisessa merkittäväksi nousee lämmitys. Varavoimana kaukolämmöllä on ollut vuodesta 2024 alkaen fossiilisen energian rinnalla uusiutuvaa energiaa lämpöpumpuista. Öljylämmityksen osuus on hyvin vähäinen ja vähenee vuosi vuodelta.

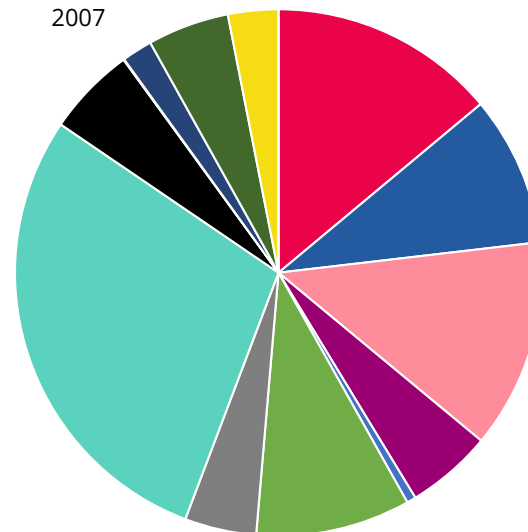
Riihimäen kasvihuonekaasupäästöt

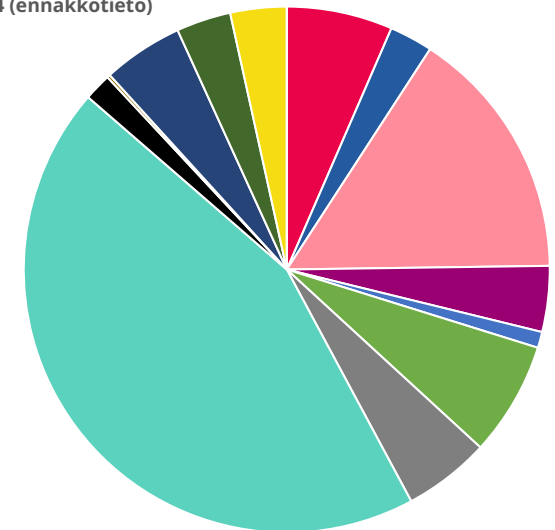
CO2-raportin mukaan vuodesta 2008 (laskennan aloitusvuosi) vuoteen 2025 kasvihuonekaasupäästöt ovat Riihimäellä laskeneet 44 prosenttia ja ovat vuoden 2025 ennakkotiedon perusteella 98,1 kt CO₂-ekv. Edellisestä vuodesta päästöt ovat pienentyneet 6,4 %. Asukaskohtaiset päästöt ovat ennakkotiedon perusteella pienentyneet vuodesta 2008 vuoteen 2025 45 prosenttia, 6,4 tonnista 3,4 tonniin.

Riihimäen tavoite on olla päästötön vuonna 2050 ja välitavoitteeksi on asetettu 80% päästövähennys vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä. Tätä seurataan Suomen ympäristökeskuksen (Syke) kaikille Suomen kunnille tuottaman vertailukelpoisen tiedon perusteella. Viimeisin Syken laskennan mukainen tieto on ennakkotieto vuodelta 2024, jolloin päästöt olivat vähentyneet 53 % vuodesta 2007. Asukaskohtaiset päästöt olivat vähentyneet 54 %

Tieliikenne on suurin päästöjen aiheuttaja Riihimäellä

2024 (ennakkotieto)

vuodesta 2007 vuoteen 2024. Päästöt ovat pienentyneet etenkin sähkönkulutuksen ja sähkölämmityksen osalta. Tavoitteen saavuttamiseksi suuria harppauksia tarvitaan etenkin tieliikenteen ja lämmityksen osalta sekä pienempiä pudotuksia muiden sektoreiden osalta. Jokaisella päästövähennyksellä on merkitystä.

ENERGIATEHOKKUUSSOPIMUKSEN TAVOITE SAAVUTETTIIN

Energiatehokkuussopimukset ovat tärkeä osa Suomen energia- ja ilmastostrategiaa ja ensisijainen keino edistää energian tehokasta käyttöä Suomessa. Aiempi sopimuskausi oli 2017-2025, jolloin kaupungin tavoitteena oli 7 % energiansäästö vuoteen 2016 verrattuna. Tämä tavoite täyttyi uimahallin peruskorjauksessa saavutetun energiansäästön, katuvalojen saneerauksien led-lamppuihin ja Jukolan koulun ja päiväkodin siirtymisen maalämpöön sekä lukuisten pienempien toimenpiteiden avulla.

Riihimäen kaupunki liittyi energiatehokkuussopimuksen uudelle kaudelle 2026–2035. Uudella kaudella

kaupunki asettaa energiansäästön tavoitteen vuodelle 2035 ja välitavoitteen vuodelle 2030. Sitoudumme selvittämään kaupungin energiankäytön tehostamismah-

dollisuudet ja raportoimaan toteutetuista energiatehokkuustoimenpiteistä vuosittain.

Uimala keväällä 2019, kuvaaja Teemu Virtanen.

KOOSTE VUOSIEN 2022-2025 YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUMASTA

	Toteutui
	Käynnissä
	Aloittamatta/ei toteutunut

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Riihimäen tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Käytännössä se saavutetaan vähentämällä kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasoon verrattuna ja kompensoimalla loput päästöt.		

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Riihimäen kaupunki käyttää pääasiallisesti uusiutuvilla energialähteillä tuotettua energiaa. Vuoteen 2030 mennessä uusiutuvan energian osuus kaupungin käyttämästä energiasta on vähintään 75 %. Hajautettu uusiutuvan energian tuotanto on lisääntynyt Riihimäellä. Kaukolämpö, aurinkoenergia, maalämpö ja lämpöpumput ovat uusien rakennusten pääasialliset energialähteet.	Säilytetään uusiutuva sähkö kilpailutuksissa.	
	Aurinkosähkön ja maalämmön hyödyntämistä lisätään kaupungin kiinteistöissä.	
	Toteutetaan energiakatselmukset kaupungin ja tytäryhteisöiden kiinteistöille.	
	Laaditaan pitkän tähtäimen suunnitelma uusiutuvan energian käytölle (rahoitus, kohteet, muutokset).	
	Kaukolämpöverkkoa laajennetaan ja kannustetaan liittymiseen.	
	Lämmöntuotannon varalämpövoiman tuottaminen uusiutuvalla energialla liiketaloudelliset perusteet huomioiden.	
	Tytäryhteisöt laativat suunnitelman ja askelmerkit hiilineutraaliuteen. Uusiutuva sähkö otetaan myös tytäryhteisöille käyttöön.	
	Uusiutuvan energian käyttö kirjataan kaupungin uudis- ja korjausrakentamisen hankkeiden ohjeistuksiin. Uimalan saneerausessa lisätään energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä.	
Energiatehokkuussopimuksen toimenpiteet on toteutettu ja tavoitteet on saavutettu. Fossiilinen erillislämmitys kaupungin omistamissa kiinteistöissä on loppunut. Tehovaihteluita tasataan kysyntäjoustopien ja muiden uusien toimintamallien avulla.	Kannustetaan ja opastetaan yrityksiä ja kuntalaisia uusiutuvan energian käytön lisäämisessä sekä siirtymisessä öljy- ja sähkölämmityksestä kaukolämmön käyttämiseen.	
	Toteutetaan Riihimäen energiatehokkuussopimuksen (KETS) 2017-2025 valtuustossa hyväksyttyä toimenpideohjelmaa.	
	Öljylämmityskohteisiin suunnitellaan toteutus ja korvataan öljy kaukolämmöllä tai uusiutuvilla energiamuodoilla.	
	Pyritään pienempään jäähdytystarpeeseen kuumilla säillä, esim. rakennusten sijoittelulla, varjostavalla kasvillisuudella ja viherkatoilla.	
	Kysyntäjoustopien käyttöönotto.	
Riihimäen kaupunki edistää toimillaan yritysten mahdollisuuksia hiilineutraaliin toimintaan ja innovatiivisiin ratkaisuihin.	Kaukolämmön varastointiratkaisuja selvitetään.	
	Toteutetaan Fortumin aiesopimuksen mukaisia toimia ja kehitetään vastaavia hiilineutraaliuteen tähtääviä toimintatapoja muidenkin yritysten kanssa.	

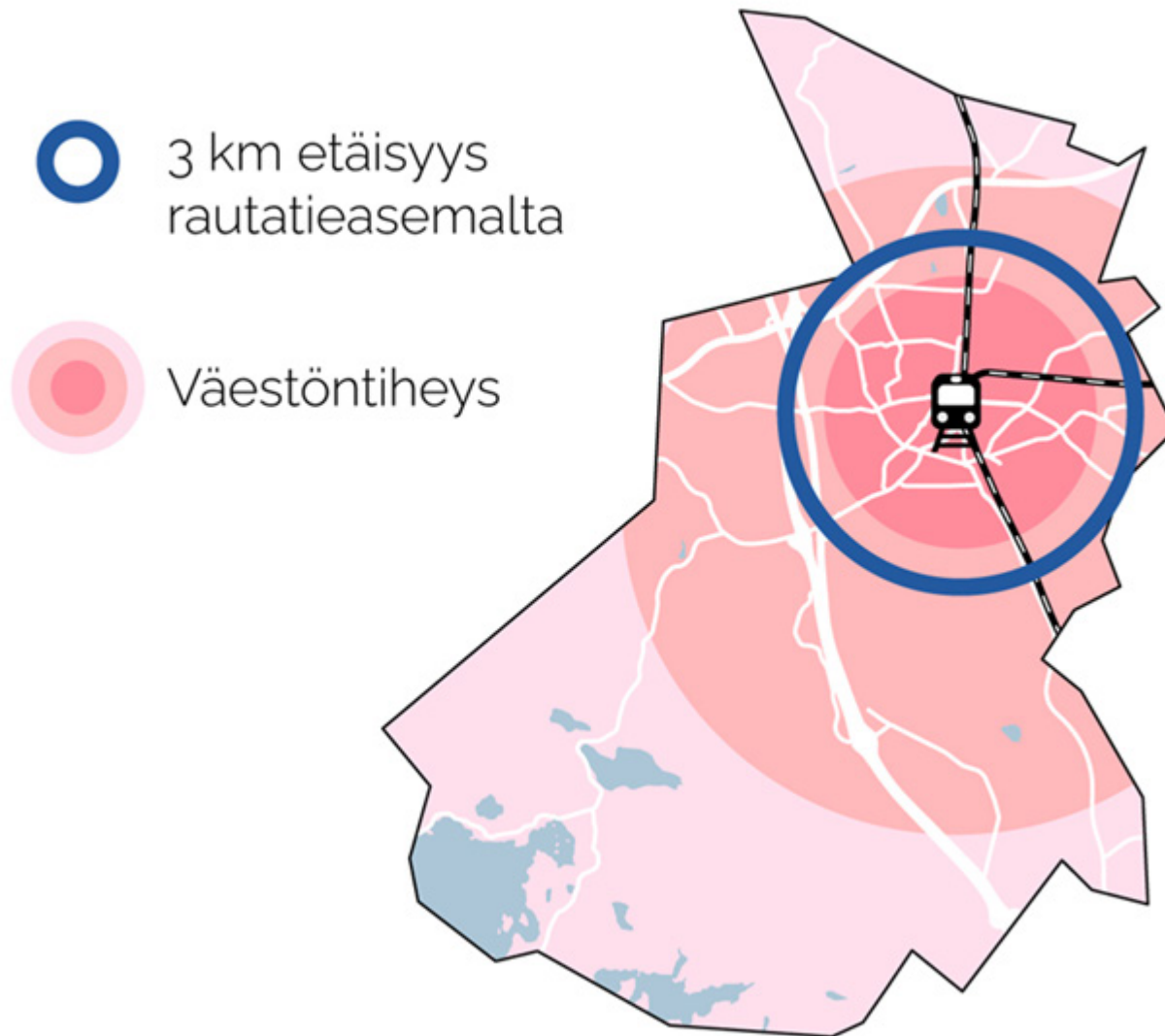
KESTÄVÄ LIIKKUMINEN JA EKOTEHOKAS KAUPUNKIRAKENNE

TAVOITETILA VUONNA 2030

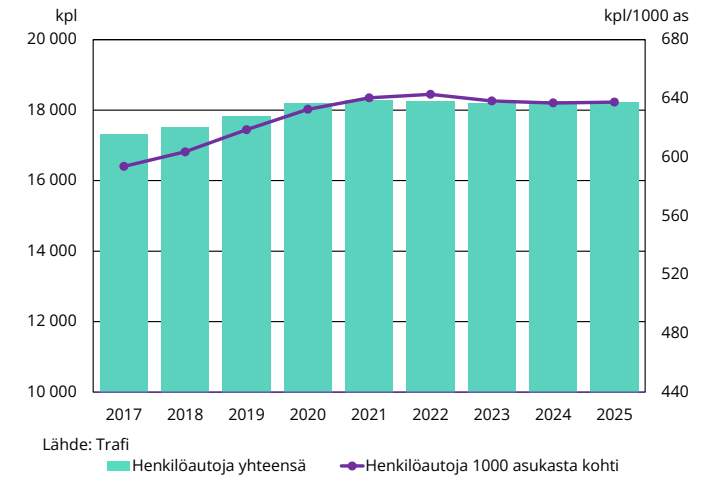
- Riihimäen yhdyskuntarakenne on säilynyt eheänä ja tiiviinä. Vähintään 95 % asukkaista asuu alle kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta. Lähipalvelut ovat jalankulkuetäisyydellä.
- Maankäytöstä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen määrä on vähäinen ja kompensoituu maaperän nieluilla tai muilla kompensatioratkaisuilla. Kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota resurssiviisaan kaupunkirakenteen muodostamiseen.
- Rakentaminen on ilmastokestävää ja materiaalitehokasta. Puurakentamista suositaan.
- Liikenne on vähäpäästöistä ja sujuvaa. Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt kaupungin kaduilla ja teillä ovat vähentyneet 50 % vuoden 2008 tasosta. Ajoneuvojen määrä/asukas on valtakunnallisesti tarkasteltuna alhainen. Infrastruktuuri tukee sekä sähköautojen että biopolttoaineiden kasvavaa käyttöä. Liikenteestä aiheutuvat ilmansaaste-, pöly- ja meluhaitat ovat vähäiset ja ilmanlaatu on hyvä.
- Kaupungin ajoneuvot ja paikallisliikenteen ajoneuvot ovat vähäpäästöisiä.
- Jalankulku ja pyöräily ovat kulkumuotoina suosittuja, reitit ovat yhtenäisiä ja ympäristö houkuttelee liikkumaan. Kulikutapajakaumassa jalankulun ja pyöräilyn osuus on kasvanut 50 %:iin. Kaupungin keskusta on kehittynyt jalankulku- ja pyöräilypainotteiseksi.
- Kaupungissa on omaksuttu resurssiviisaat liikkumisen tavat. Eri ryhmien esteettömän liikkumisen mahdollisuudet on turvattu.
- Matkaketjut ovat sujuvia ja tarjolla on ajoneuvojen yhteiskäyttöratkaisuja. Paikallisliikenteen matkojen määrä on kasvanut 60 % vuodesta 2011 vuoteen 2030. Joukkoliikenne on palvelutasoltaan hyvä ja kattavuudeltaan laaja. Uusilla asuinalueilla on paikallisliikenneyhteys alueen valmistuttua. Tiheä junaliikenne palvelee luotettavasti.

TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2025:

- Yleiskaava 2050 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa.
- Rakentamisen ilmastovaikutuksia on arvioitu osana asemakaavojen vaikutusten arviointia (KILVA-työkalu).
- Uusiomateriaaleja hyödynnetty infrarakentamisessa. Esimerkiksi stabiloinnin sideaine, betonimurske ja kierrätysasfaltti.
- Luonnonmukaista hulevesien hallintaa rakennettu.
- Runkolukittavia pyörätelineitä.
- Keskustan nopeusrajoituksen alentaminen.
- Aloitettiin Sepänkadun jatkeen sekä siihen liittyvän St130 ja Merkoksenkadun liikenneympyrän suunnittelu. Aloitettiin myös st 130 ja Virmanohjankadun tie-suunnitelma tasoisten aluevarausuunnitelmien laatiminen. Molemmat hankeet tulevat toteutuessaan parantamaan ja liikenneyhteyksiä kaikille kulkutavoille.
- Kevyen liikenteen väylien uudelleenpäällystäminen, n 3 kilometriä.
- Järjestettiin pyöräily säännöt tutuksi tapahtuma, joka oli avoin kaikille, mutta suunnattu erityisesti koululaisille.
- Linja-autopysäkkejä saneerattiin esteettömyyden erikoistasoon rautatieasemalla. Jatkettiin pysäkkien esteettömyys tarkasteluja. Otettiin käyttöön Esteettömyyden palautekanava EPK.
- Kaupungin työkoneissa ja dieselautoissa on käytössä biodiesel.
- Veloitukseton paikallisliikenteen käyttö henkilöstölle mahdollistettu

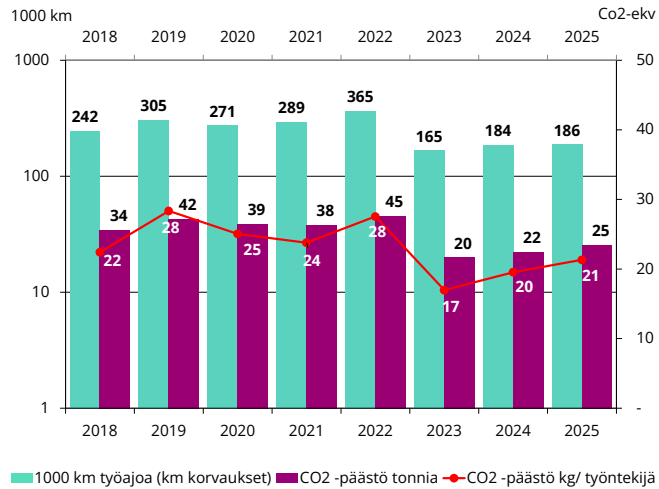
Henkilöautojen määrä Riihimäellä

Riihimäelle rekisteröityjen henkilöautojen kokonaismäärä laski lähes neljäkymmenellä kappaleella. Autojen määrä asukasta kohden pysyi viime vuoden tasolla. Vuoden 2025 lopussa Riihimäellä oli 18 210 henkilöautoa. Koko Kanta-Hämeeseen verrattuna riihimäkeläisillä on vähemmän autoja, johtuen todennäköisesti tiiviistä kaupunkirakenteesta. Tuhatta asukasta kohden Riihimäellä oli 637 autoa ja koko Kanta-Hämeessä 767 autoa.

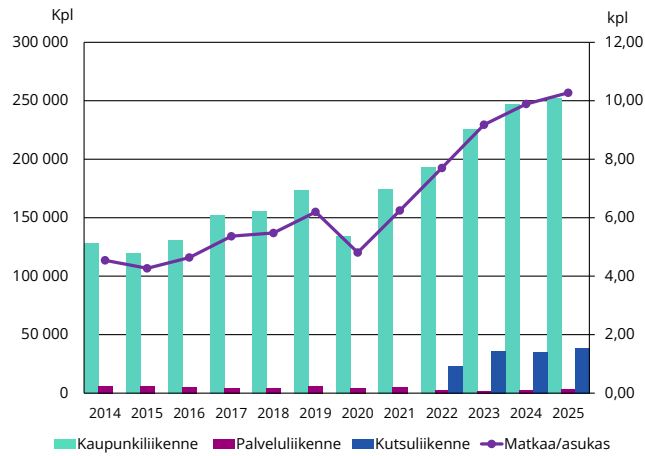
Vuoden 2025 lopussa Riihimäen väestöstä noin 92 % asui 3 kilometrin ja noin 30 % 1 kilometrin säteellä rautatieasemasta.

Kaupungin henkilökunnan oman auton käyttö ja CO₂-päästöt

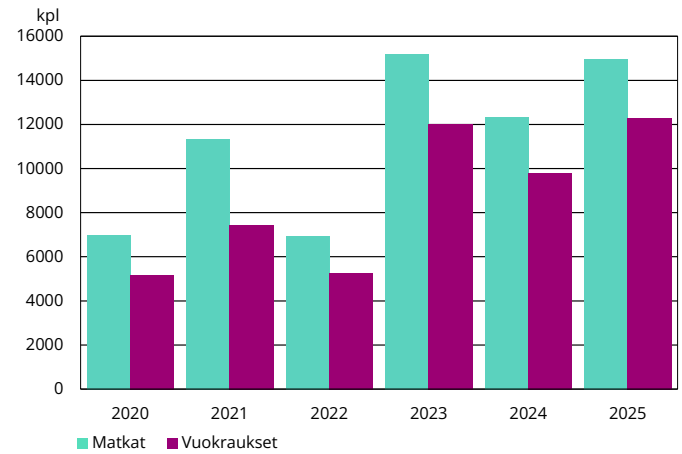
Riihimäen kaupungin ja Riihimäen Veden henkilökunta teki vuonna 2025 omilla autoillaan työ- ja virkamatkoja 186 000 kilometriä. Matkojen määrä kasvoi hieman edellisestä vuodesta. Hiilidioksidipäästöjä työ- ja virka-ajoista omilla autoilla aiheutui vuoden aikana kokonaisuudessaan noin 25 tonnia. Henkilökunta tekee työ- ja virkamatkoja omien autojen lisäksi myös polkupyörillä, kävellen, julkisilla kulkuvälineillä sekä kaupungin omistamilla autoilla ja polkupyörillä.

Paikallisliikenteessä tehdyt matkat

Riihimäen paikallisliikenteessä, palveluliikenteessä ja kutsuliikenteessä tehtiin yhteensä noin 294 000 matkaa vuonna 2025. Matkojen määrä nousi jälleen uuteen ennätykseen. Edellisvuoteen verrattuna matkustaminen kasvoi 4 % (noin 10 000 matkaa).

Kaupunkipyörien käyttömäärät

Kaupunkipyörillä tehtiin vuonna 2025 lähes 15 000 matkaa ja vuokrauksia oli noin 12 300 kappaletta. Sekä matkat että vuokrausmäärät kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2022 kausi oli lyhyempi, joten sen määrät eivät ole vertailukelpoiset muihin vuosiin nähden.

LIKKUMISEN SUJUVOITTAMINEN

Tavara-aukion toisessa vaiheessa jatkettiin vuonna 2024 alkanutta Tavara-aukion kulku-yhteyksien muuttamista VR-terminaalikaavan mukaiseksi. Alueella saneerattiin katu noin 100 metrin matkalla ja samalla rakennettiin saman verran uutta jalankulku- ja pyöräilyväylää ja uusi energiatehokas katuväläistys.

Eteläisen Asemakadun osalta tehtiin välttämättömiä korjaustoimia painuneen katukiveyksen osalta sekä rakennettiin uusi bussipysäkki sekä kunnostettiin vanhat pysäkit. Lisäksi Paloheimonkadulla laajennettiin olemassa olevaa bussipysäkkiä sekä kunnostettiin jalkakäytävää pysäkin osuudelta.

Elinkeinoalueiden kehittämisessä toteutettiin Agantien jatke, jossa aiemmin rakennettua Agantietä jatkettiin noin 150 metriä pidemmäksi palvelemaan paremmin alueen teollisuutta.

Vuoden 2025 asfaltointiohjelmassa jatkettiin uudelleenpäällystyksissä pyöräily- ja jalankulkuväylien parantamista ja kevyenliikenteenväyliä asfaltoitiinkin yhteensä noin 3,2 kilometriä.

Paalijoen kanjonin luonnonsuojelualue, kuvaaja Jenni Takala.

KESTÄVÄN LIIKKUMISEN SUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN VUONNA 2025

Toteutettuja toimenpiteitä kävelyn edistämiseksi:

- Laadittiin ohjeistus tilapäisten liikennejärjestelyjen suunnittelulle katulupaohjeen liitteeksi.
- Yleiskaavan 2050 valmistuminen (KV 26.5.2025 § 34): luo edellytykset keskustointojen kehittämiseksi, eheälle kaupunkirakenteelle ja kävely-ympäristöjen kehittämiseksi.
- Keskustan yleissuunnitelma ja suunnitteluperiaatteet -tarjouspyynnön laatiminen huomioiden tavoitteena kävely-ympäristön kehittäminen
- Herajoen keskustan asemakaavoituksen yhteydessä luodaan edellytykset kävelyolosuhteiden parantamiseksi.
- Hämeenlinnantien 1121 asemakaavoituksen yhteydessä luodaan edellytykset kävelyolosuhteiden parantamiseksi.
- Kaupunkilaisia osallistetaan kaavatyöhön tarkoituksenmukaisilla tavoilla (tilaisuudet, kaavakävelyt..)

Toteutettuja toimenpiteitä pyöräilyn edistämiseksi:

- Yleiskaavan 2050 valmistuminen (KV 26.5.2025 § 34): luo edellytykset keskustointojen kehittämiseksi, eheälle kaupunkirakenteelle ja pyöräilyolosuhteiden kehittämiseksi.
- Keskustan yleissuunnitelma ja suunnitteluperiaatteet -tarjouspyynnön laatiminen huomioiden tavoitteena pyöräilyolosuhteiden kehittäminen
- Herajoen keskustan asemakaavoituksen yhteydessä luodaan edellytykset pyöräilyolosuhteiden parantamiseksi.
- Hämeenlinnantien 1121 asemakaavoituksen yhteydessä luodaan edellytykset pyöräilyolosuhteiden parantamiseksi.
- Kaupunkilaisia osallistetaan kaavatyöhön tarkoituksenmukaisilla tavoilla (tilaisuudet, kaavakävelyt..)

Toteutettuja toimenpiteitä saavutettavuuden edistämiseksi:

- Keskustan yleissuunnitelma ja suunnitteluperiaatteet -tarjouspyynnön laatiminen huomioiden tavoitteena kävely-ympäristön kehittäminen.
- Yleiskaava 2050 hyväksytty (KV 26.5.2026 § 34), ei lainvoimainen: ohjaa tiiviiseen ja eheään kaupunkirakenteeseen.

- Saavutettavuus huomioitu Herajoen keskustan asemakaavoituksessa (tiivtiin, eheän ja viihtyisän kaupunkirakenteen vahvistaminen)

Toteutettuja toimenpiteitä henkilöautoilun kehittämiseksi kestäväksi:

- Meijerintie 16 asemakaavoitettu vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelupisteelle.
- Keskustan nopeusrajoituksen laajentaminen 30 km/h on tehty.

	Toteutui
	Käynnissä
	Aloittamatta/ei toteutunut

KOOSTE VUOSIEN 2022-2025 YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUMASTA

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Riihimäen yhdyskuntarakenne on säilynyt eheänä ja tiiviinä. Vähintään 95 % asukkaisista asuu alle kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta. Lähipalvelut ovat jalankulkuetäisyydellä.	Rakentaminen ohjataan asemakaava-alueille ja säilytetään tiivis kaupunkirakenne. Hajarakentamista ohjataan suunnittelutarveratkaisuilla. Asemakaava-alueiden suunnittelussa huomioidaan kaukolämpöverkon rakentaminen. Tiivistämisessä huomioidaan ekologisen kompensaation tarve, viheralueiden säilyttäminen ja tila hulevesien hallinnalle.	
Maankäytöstä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen määrä on vähäinen ja kompensoituu maaperän nieluilla tai muilla kompensaatoratkaisuilla. Kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota resurssiviisaan kaupunkirakenteen muodostamiseen.	Uusien alueiden toteutukseen nostetaan esille ja luodaan edellytyksiä jakamistalouden ja ekologisen asumisen toteutukseksi.	
	Kaupunkiympäristön suunnittelulla mahdollistetaan ja edistetään kestäviä elämäntapoja sekä huomioidaan lähiluonnon ja luonnon monimuotoisuuden merkitys asumisen vetovoimatekijöinä. Sini-viherkerrointa pilotoidaan ja otetaan käyttöön keskusta-alueelle	
	Uuden lasten- ja nuortentalon suunnitteluun otetaan kunnianhimoiset kestävän kehityksen/rakentamisen mukaiset tavoitteet.	
	Kiinteistöjen ja tilojen käyttöastetta lisätään.	
	Toteutetaan positiivista viestintää ympäristönäkökohtien ja toimenpiteiden toteutumisen tuomien hyvien asioiden kautta.	
	Suunnittelu- ja rakentamiskilpailuihin lisätään ympäristötehokkuusvaatimus.	
	Mahdollistetaan ja edistetään rakentamisen ekologisuutta.	
	Suositaan puurakentamista.	
	Edistetään rakentamisessa uusiomateriaalien hyödyntämistä ja uusimpien teknologioiden mukaisia energiatehokkuusratkaisuja.	
Rakentaminen on ilmastonkestävää ja materiaalitehokasta. Puurakentamista suositetaan.	Tulvariskiä hallitaan esim. viheralueita lisäämällä ja luonnonmukaisilla hulevesien hallintaratkaisuilla sekä noudattamalla Vantaanjoen tulvariskien hallintasuunnitelmaa.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Liikenne on vähäpäästöistä ja sujuvaa. Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt kaupungin kaduilla ja teillä ovat vähentyneet 50 % vuoden 2008 tasosta. Ajoneuvojen määrä/asukas Liikenne on vähäpäästöistä ja sujuvaa. Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt kaupungin kaduilla ja teillä ovat vähentyneet 50 % vuoden 2008 tasosta. Ajoneuvojen määrä/asukas on valtakunnallisesti tarkasteltuna alhainen. Infrastruktuuri tukee sekä sähköautojen että biopolttoaineiden kasvavaa käyttöä. Liikenteestä aiheutuvat ilmansaaste-, pöly- ja meluhaitat ovat vähäiset ja ilmanlaatu on hyvä.	Mahdollistetaan ja lisätään biokaasun ja sähkön latauspisteitä sekä biopolttoaineiden tankkauspisteitä noudattaen pysäköintiohjelman linjauksia.	
	Laaditaan kestävä liikumisen ohjelma ja toteutetaan sen toimenpiteitä.	
	Toteutetaan meluntorjuntatoimenpiteitä ja huomioidaan meluntorjunta myös eri suunnitteluvaiheissa.	
	Päivitetään ilmanlaatuselvitys	
Jalankulku ja pyöräily ovat kulkumuotoina suosittuja, reitit ovat yhtenäisiä ja ympäristö houkuttelee liikkumaan. Kulkutapajakaumassa jalankulun ja pyöräilyn osuus on kasvanut 50 %:iin. Kaupungin keskusta on kehittynyt jalankulku- ja pyöräilypainotteiseksi.	Selvitetään pyöräily- ja jalankulkuverkoston yhtenäisyys sekä toteutetaan toimenpiteitä sen parantamiseksi.	
	Koulujen ja toimistorakennusten pyöräpysäköinti kehitetään turvalliseksi ja sääsuojatuksi. Lisätään runkolukittuja, turvallisia ja sääsuojattuja pyöräsäilytyspaikkoja.	
	Kevyen liikenteen verkkoa kehitetään ja perusparannetaan pyöräilyyn innostavaksi. Katujen kunnossapidossa ja talvireiteissä huomioidaan pyöräily ja kävely.	
	Toteutetaan positiivista viestintää jalankulku- ja pyöräilypainotteisuuden hyvistä puolista.	
	Kaupungin matkustussääntö uusitaan siten, että vähennetään autoilua ja lisätään joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn osuutta. Luodaan paikallisliikenteeseen veloituseton bussilippu kaupungin työntekijöille.	
	Hankitaan virkasähköpyörät käyttöön kaupungin toimipisteisiin.	
	Varmistetaan kunnolliset sosiaalililat ja vaatteiden kuivatusmahdollisuus henkilökunnalle kaikkiin kaupungin toimipisteisiin.	
	Otetaan käyttöön koko kaupungin henkilöstölle työsuhdepyöräetu.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Kaupungissa on omaksuttu resurssiviisaat liikkumisen tavat. Eri ryhmien esteettömän liikkumisen mahdollisuudet on turvattu.	Edistetään esteettömyyttä ja liikkumisen saavutettavuutta.	
	Varmistetaan etätö aidoksi ja hyväksyttäväksi vaihtoehdoksi lähityölle myös koronan jälkeen sekä toimintaperiaatteiden luominen.	
	Laaditaan suunnitelma päästöttömään joukkoliikenteeseen 2030 ja toteutetaan sitä.	
Kaupungin ajoneuvot ja paikallisliikenteen ajoneuvot ovat vähäpäästöisiä.	Kaupungin ajoneuvoihin otetaan käyttöön vähäpäästöiset polttoaineet.	
	Kaupungin ajoneuvot muutetaan vähäpäästöisiksi sitä mukaa kun kalustoa uusitaan.	
	Muunnetaan kaupungin operatiivisen toiminnan ulkopuolinen pyörä- ja autokalusto yhteiskäyttöiseksi.	
Matkaketjut ovat sujuvia ja tarjolla on ajoneuvojen yhteiskäyttöratkaisuja. Paikallisliikenteen matkojen määrä on kasvanut 60 % vuodesta 2011 vuoteen 2030. Joukkoliikenne on palvelutasoltaan hyvä ja kattavuudeltaan laaja. Uusilla asuinalueilla on paikallisliikenneyhteys alueen valmistuttua. Tiheä junaliikenne palvelee luotettavasti.	Varmistetaan yhteiskäyttöautoille ilmaiset parkkipaikat asemalle ja muihin solmukohtiin.	
	Säilytetään maksuton liityntäpysäköinti.	
	Paikallisliikenteen palvelutasoa nostetaan. Kannustetaan ja neuvotaan kaupunkilaisia paikallisliikenteen ja palveluliikenteen käytössä.	
	Edistetään yhteistä lippujärjestelmää kaikkiin joukkoliikennevälineisiin. Otetaan käyttöön edullisempi paikallisliikenteen bussilippu junalla tai pitkänmatkan bussilla kulkijoille.	
	Parannetaan kaupunkipyöräjärjestelmän palvelutasoa lisäämällä pyörä- ja asemamäärää sekä saavuttamaan koko asemakaavoitettu kaupunkialue. Järjestelmän kokonaispyörämäärässä tavoitellaan sähköavusteisten pyörien osuuden olevan noin 1/3.	
	Toimitaan aktiivisesti yhteistyössä VR:n ja radan varren kaupunkien kanssa junayhteyksien parantamisen puolesta.	
	Edistetään pysäköintisovellusten ja vapaiden pysäköintipaikkojen näyttöjen hyödyntämistä kaupungissa.	

LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KULUTUS JA KIERTOTALOUS

TAVOITETILA VUONNA 2030

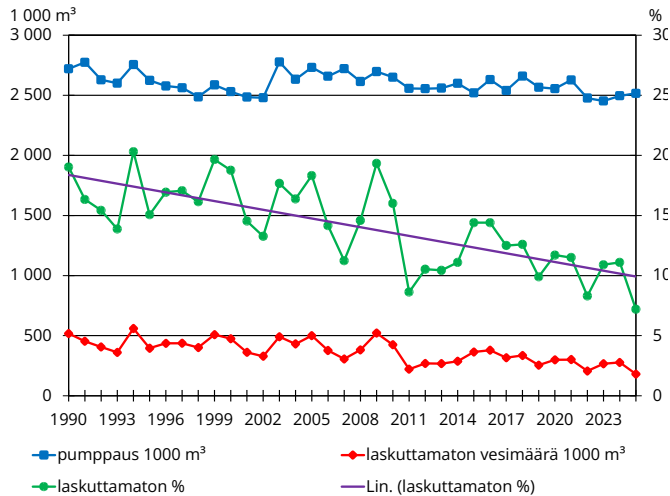
- Riihimäki on resurssiviisas kaupunki. Riihimäen luonnonvarat ovat säilyneet monipuolisina ja elinvoimaisina sekä maisemaarvoiltaan ja virkistyskäytöltään laadukkaina.
- Kaikki kaupungin hankinnat ovat kestävällä tasolla ja niissä huomioidaan tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikaiset ympäristö-, ilmasto- ja energiavaikutukset.
- Riihimäellä syntyvien jätteiden määrä on valtakunnallisesti vähäinen. Tuotteiden uusio- ja korjaus- ja käyttö ovat arkipäivää ja niihin on tarjolla paljon mahdollisuuksia. Materiaalien lajittelu ja kierrätys toimii tehokkaasti. Kotitalousjätteen kierrätysaste on 65 %.
- Tilojen käyttö on joustavaa ja tehokasta.
- Kaupungin toiminnasta ei aiheudu merkittäviä ympäristöhaittoja. Kuormitus ympäristöön on vähäistä ja hallittua. Pohjavesiä suojelemalla on turvattu riihimäkeläisille puhdas juomavesi. Jätevesien puhdistus ja ravinteiden kierrätys on tehokasta.

TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2025:

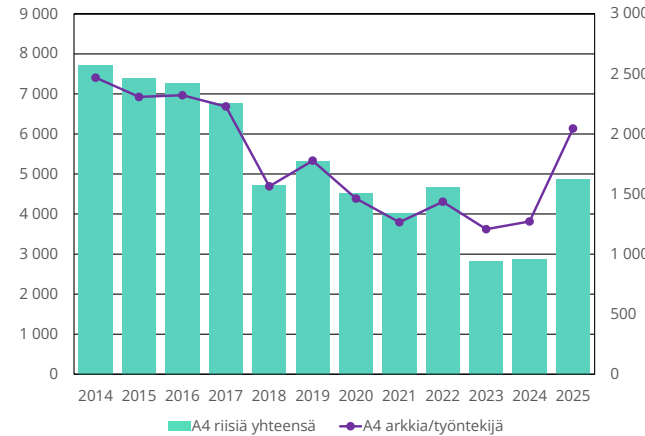
- Kiertokapulan kiertoasema avautui syyskuussa 2025 Ansatiellä.
- Pohjaveden suojelusuunnitelma valmistui.
- Marjapuisto ja Tellervonpolun maisemointi; olevia maamassoja hyödynnettiin kasvualustoissa.
- Tuhka-astioita lisätty 40 kpl vuonna 2025 (SUP-direktiivi)
- Kalusteiden kierrätystä selvitetty ja mallivaihtoehdot laadittu.
- Hankintojen ympäristökriteeripankki on tehty ja VAUHTI-verkostossa on kehitetty kriteereitä yhteistyössä muiden verkoston jäsenten kanssa.
- Kokoustarjoiluiden kilpailuttamisessa huomioitiin Reilun kaupan tuotteiden vaatimus.
- Varhaiskasvatuksessa käytänteitä sähköiseen asiointiin on edelleen kehitetty ja juurrutettu.
- Hyvinvointipalveluissa on tehty kahvinkeiton ohjeet hävikin vähentämiseksi.
- Riihimäen Veden verkostosaneerauksissa edellytetään maamassojen kierrätystä.

Vesijohtoverkoston pumpattu vesi ja laskuttamattoman vesimäärän osuus

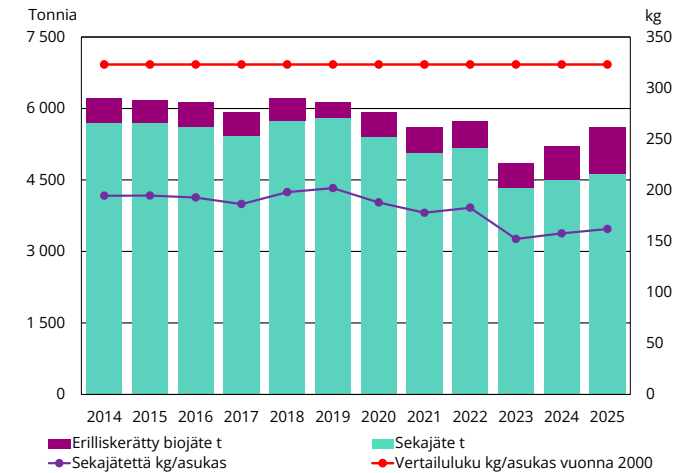
Vesijohtoverkoston laskuttamattoman veden määrä laski seurantajakson 1990-2025 alimmalle tasolle ja sen osuus vuonna 2025 oli 7 %. Pitkällä aikavälillä vesijohtoverkoston laskuttamattoman vesimäärän kehityksen suunta on ollut selkeästi laskeva vesijohtojen suunnitelmallisen saneerauksen ansiosta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana myös vuotuinen vaihteluväli on selkeästi pienentynyt.

Kaupungin paperinkulutus

Sähköisten työskentely- ja kokouskäytäntöjen myötä kaupungin paperinkulutus on vähentynyt merkittävästi vuosien myötä. Paperin kulutus työntekijää kohden kuitenkin kasvoi vuonna 2025 noin 60 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2023 Sote-toimiala siirtyi pois kaupungilta ja vuonna 2025 muodostettiin Etelä-Hämeen työllisyysalue.

Riihimäen järjestetyn jätteenkeräyksen jätemäärät

Riihimäen kaupungin järjestämän jätteenkeräyksen sekajä ja biojätteen kokonaismäärä oli 5595 tonnia vuonna 2025, mikä on hieman enemmän kuin vuonna 2024. Aukasta kohden sekajätettä muodostui 162 kg, mikä on selkeästi vähemmän kuin vertailulukuna käytettävä sekajätteen määrä vuonna 2000 (323 kg/asukas). Erilliskerätyn biojätteen määrä kasvoi 674 tonnista vuonna 2024 966 tonniin vuonna 2025.

Marraskuun alussa 2024 biojätteen lajitteluvaihtelu laajeni kaikkiin Riihimäen taajama-alueen kiinteistöihin. Muutos näkyy vuoden 2025 jätemäärissä. Erilliskeräyksen lisäksi vaihtoehtona on biojätteen kompostointi, mikä ei näy biojäteluvuissa, sillä tietoa kootaan vain erilliskerätyn, kiinteistöltä käsitellyn kuljetettavan biojätteen määrästä.

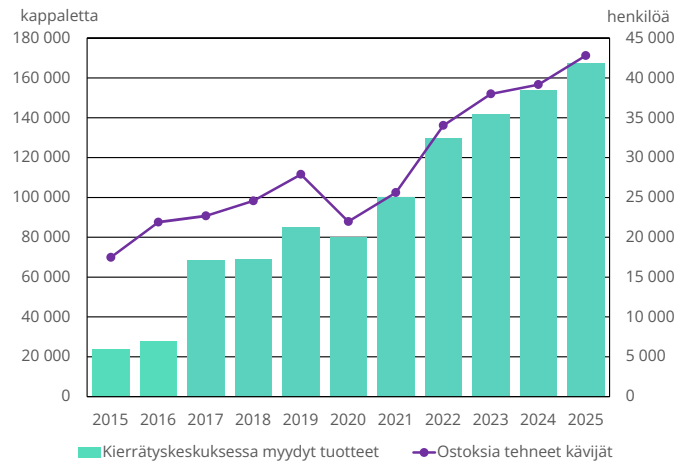
Ympäristöasioiden huomioiminen hankinnoissa

Riihimäen hankintapolitiikka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 3.6.2019. Siinä on linjattu, että ”strategiaan sisältyvän vahvan ympäristö- ja kiertotalouspainotuksen vuoksi, kaupungin hankinnoissa on ensisijaisesti pyrittävä hankkimaan kierrätettäväksi soveltuvia, matalapäästöisiä, energia- ja materiaalitehokkaita tai muutoin ympäristön kannalta kestäviä tavaroita ja palveluja (ympäristökriteeri)”. Hankintaohje on päivitetty 17.6.2024. Siinä painotetaan hankinnan ympäristövaikutusten arviointia ja niiden huomiointia vaatimusten tai ehtojen avulla. Hankintayksikkö ylläpitää ympäristökriteereiden kriteerikirjastoa, joita voidaan soveltaa kaikissa hankinnoissa. Vuonna 2024 ympäristökriteeri oli käytössä noin 30 % hankinnoista ja vuonna 2025 jo yli 50 % hankinnoista.

Hankintaohjeistuksen päivittäminen on edelleen käynnissä. Hankintaa ohjaavia periaatteita päivitetään pohjautumaan kaupunkistrategiaan. Valmisteilla oleva hankintalakiuudistus vaikuttaa myös ohjeistukseen.

Hankinnat-yksikössä on otettu 2024 käyttöön kategoriamalli, jossa kolmella pääkategoriolla on hankintatiimistä nimetty vastuuhenkilö. Kategoriamallin avulla hankintoja ja kilpailutusta ohjataan tehokkaasti ja asiantuntevasti.

Kierrätyskeskuksen asiakasmäärät ja myytyjen tuotteiden määrä

Riihimäen kierrätyskeskuksessa myytyjen tuotteiden määrä on kasvanut tasaisesti viime vuodet. Vuonna 2025 myytyjen tuotteiden määrä kohosi jälleen uuteen ennätykseen, tuotteita myytiin yli 167 000 kappaletta. Ostoksia teki lähes 43 000 kävijää. Sekä myytyjen tuotteiden määrä että kävijämäärä kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 9 %.

Juppalan lampi kuvaaja Jenni Takala

RIIHIMÄEN POHJAVESIALUEIDEN SUOJELUSUUNNITELMAN PÄIVITYS ON VALMISTUNUT

Riihimäen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmassa kuvataan Riihimäen pohjavesialueiden nykytilannetta, pohjaveteen kohdistuvia riskejä ja toimenpiteitä, joilla pohjaveden laatua ja riittävyttä voidaan turvata jatkossakin. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry teki Riihimäen pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivityksen. Työtä ohjasi ohjausryhmä, jossa oli edustus Riihimäen kaupungin eri vastuualueilta, Riihimäen Vedeltä, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta, Kanta-Hämeen pelastuslaitokselta ja Etelä-Hämeen ympäristöterveydestä.

Riihimäen kaupungin alueella sijaitsee Herajoen vedenhankinnalle tärkeä 1-luokan pohjavesialue sekä pieni osa Hirvenojan 1-luokan pohjavesialueesta. Riihimäen vedenhankinta on keskittynyt Herajoen pohjavesialueelle. Herajoen pohjavesialueen kemiallinen ja määrällinen tila on luokiteltu hyväksi, mutta pohjavesialue on myös luokiteltu riskialueeksi.

Pohjavedelle riskejä aiheuttavat muun muassa pilaantuneet maa-alueet, teollisuus- ja yritystoiminta, öljysäiliöt, öljyvahingot ja vaarallisten aineiden onnettomuudet, energiakaivot, haja-asutuksen jätevedet,

maatalous ja eläintilat, maa-aineksen otto, tieliikenne ja liukkaudentorjunta, viemäriverkosto ja hulevedet sekä jokien tulviminen.

Pohjaveden suojelusuunnitelmassa on arvioitu kiireellisimmät toimenpiteet Herajoen pohjavesialueen pohjaveden turvaamiseksi. Näitä ovat muun muassa Mattilan alueella sijaitsevan entisen Teboilin jakeluaseman pilaantuneen kiinteistön lisäkunnostus sekä jälkitarkkailun jatkaminen, Riihimäen Lasi Oy:n enti-

sen kaatopaikan pohjavesitarkkailun jatkaminen sekä maaperän ja pohjaveden tilan tutkimukset ja puhdistustarpeen arviointi MATTI-kohteissa, joissa on todettu selvitystarve tai maankäyttörajoite. Uusia aluevarauksia tulisi osoittaa pohjavesialueille jatkossa vain, mikäli pystytään osoittamaan, ettei pohjaveden laatuun tai määrään aiheudu muutoksia. Kaikki pohjavesialueilla sijaitsevat öljysäiliöt tulisi tarkastuttaa määräajoin.

Pohjaveden havaintoputkia käytetään pohjaveden pinnankorkeuden määrittämiseen ja vesinäytteiden ottamiseen. Kuva: Riina Lehtinen

KULUTUKSEN KASVIHUONE- KAASUPÄÄSTÖJEN LASKENTA ANTAA TARPEELLISTA LISÄTIE- TOA

Sitowise Oy laski hankkeessaan riihimäkeläisten vuoden 2024 kulutuksen kasvihuonekaasupäästöjä eli hiilijalanjälkeä. Laskenta tehtiin kulutusperusteisille päästöille, jolloin Riihimäen alueellisten päästöjen lisäksi huomiointiin myös muualla syntyvät kaupunkilaisten kulutuksesta aiheutuvat päästöt. Kulutusperusteisella päästölaskennalla saadaan aiempaa laajempi kuva kaupungin todellisista ilmastovaikutuksista.

Kulutusperusteisen tarkastelun mukaan riihimäkeläisten keskimääräinen hiilijalanjälki on 7,89 t CO₂e/asukas.

Suurimmat päästösektorit ovat tavarat ja palvelut (31 %) sekä ruoka (27 %), jotka yhdessä muodostavat siis jo yli puolet riihimäkeläisten hiilijalanjäljestä. Energian osuus kasvihuonekaasupäästöistä on 22 %, liikkumisen 16 % ja rakentamisen 4 %. Muihin kuntiin verrattuna liikkumisen ja rakentamisen päästöt ovat alhaiset.

Lukujen valossa merkittävä osa päästöistä syntyy arjen kulutusvalinnoista ja kaupungin rajojen ulkopuolella. Päästövähennysten painopiste on siirtymässä perinteisistä sektoreista yhä enemmän kulutukseen liittyviin päästölähteisiin. Tämä muuttaa myös ilmastotyön luonnetta, kun teknisten ratkaisujen rinnalle tarvitaan entistä selkeämmin ohjauskeinoja, joiden vaikutukset ulottuvat syvälle kulutusrakenteeseen.

Vaikka Riihimäki sijoittuu monissa hankkeen laskennoissa vertailukuntiin nähden hyvin, kokonaispäästöjen taso ylittää edelleen selvästi pitkän aikavälin kestävän tason. Kulutusperusteiset päästöt täydentävät kaupungin hiilineutraaliustavoitteiden tarkastelua hyödyllisestä näkökulmasta ja niistä saadaan tietoa toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointiin ja suuntaamiseen.

KOOSTE VUOSIEN 2022-2025 YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUMASTA

	Toteutui
	Käynnissä
	Aloittamatta/ei toteutunut

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Riihimäki on resurssiviisas kaupunki. Riihimäen luonnonvarat ovat säilyneet monipuolisina ja elinvoimaisina sekä maisema-arvoiltaan ja virkistyskäytöltään laadukkaina.	Selvitetään kaupungin hiilitase (hiilinielut/-varastot ja -päästöt) sekä päästökompensaatiotarve ja mahdolliset tavat. Huolehditaan hiilivarastojen säilymisestä ja kasvattamisesta sekä hiilinieluista kaikessa toiminnassa.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
	Päivitetään Resurssiviisauden ja kiertotalouden tiekartta vuosittain ja vakiinnutetaan sekä laajennetaan kiertotalousryhmän toimintaa.	
	Laaditaan ja otetaan käyttöön uusiomaa-ainesten ja Riihimäen kaivumaiden hyödyntämisen kehittämissuunnitelma ja laaditaan periaatteet kiertotalouden soveltamiseksi maarakentamisessa.	
	Uusiomaa-ainesten käyttöä lisätään kaupungin väylä- ym. hankkeissa.	
Riihimäki on resurssiviisas kaupunki. Riihimäen luonnonvarat ovat säilyneet monipuolisina ja elinvoimaisina sekä maisema-arvoiltaan ja virkistyskäytöltään laadukkaina.	Kaupunkilaisille järjestetään puutarhajätteen ja pienten maa-ainekuormien vastaanotto.	
	Kehitetään RiiCycle -klusteria ja yritysysteistyötä hiilineutraaliuden ja kiertotalouden kannalta.	
	Hyödynnetään digitalisaation mahdollisuudet saavutettavuus huomioiden kaikessa kaupungin toiminnassa, esim. sähköinen asiointi ja arkistointi.	
	Haetaan rahoitusta kehityshankkeisiin, joissa tavoitteena on kiertotalouden, hiilineutraaliuden ja resurssiviisauden edistäminen. Hankkeet toteutetaan kaupungin, oppilaitosten ja elinkeinoelämän kanssa monialaisessa yhteistyössä.	
	Vähennetään punaista lihaa ja lisätään kasvisruuan tarjontaa kouluissa ja päiväkodeissa. Huomioidaan ruokatarjonnan kestävyys ja hyödynnetään satokausikasviksia.	
	Kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa ja kokouksissa tarjoillaan mahdollisimman lähellä tuotettua kasvisruokaa.	
Kaikki kaupungin hankinnat ovat kestäväällä tasolla ja niissä huomioidaan tuotteen tai palvelun koko elinkaaren aikaiset ympäristö-, ilmasto- ja energiavaikutukset.	Ympäristönäkökulma huomioidaan kaikissa kaupungin hankinnoissa.	
	Tarjouspyyntöjen hankintakriteeristön ympäristövaatimuksia kehitetään (ympäristö, ilmasto, kiertotalous). Tuotteiden kestävyttä edistäviä kriteereitä lisätään kaupungin hankintoihin.	
	Lisätään purku- ja rakennusurakoihin kierrätysvaatimus ja kehitetään toteutumisen seuranta.	
	Suositetaan Reilun kaupan tuotteita Reilun kaupan kaupungin kriteeristön mukaisesti sekä muita ympäristömerkittyjä ja -sertifioituja tuotteita.	
	Kaupungin oman rakentamisen, korjaamisen ja purkamisen ympäristövaikutuksia seurataan ja vähennetään.	
	Rakennusmateriaalien elinkaari, kierrätettävyys ja uudelleen käytettävyys huomioidaan suunnittelussa.	
	Varmistetaan toimistokalusteiden ja muiden kalusteiden tehokkaampi kierto sekä hankkiminen ensisijaisesti käytettynä ja korjaaminen.	
	Kiertonet-sivustoa sekä muita vastaavia kanavia hyödynnetään käytöstä poistettujen tavaroiden kierrätyksessä.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Riihimäellä syntyvien jätteiden määrä on valtakunnallisesti vähäinen. Tuotteiden uusiokäyttö ja korjaus ovat arkipäivää ja niihin on tarjolla paljon mahdollisuuksia. Materiaalien lajittelu ja kierrätys toimii tehokkaasti. Kotitalousjätteen kierrätysaste on 65 %.	Jätteiden syntymistä ehkäistään kaupungin toiminnassa.	
	Otetaan käyttöön ruokahävikin vähentämissovellus ja tehdään vähentämistoimenpiteitä ateriapalveluissa. Vahvistetaan yhteistyötä toimipaikkojen, koulujen ja päiväkotien ruokalijoiden määrän ilmoittamisessa, jolloin ruokahävikin määrä vähenee.	
	Lisätään yhteistyötä kauppojen kanssa hävikkiruuan hyödyntämiseksi (esim. hävikkiruokaa ruokakaupoilta nuorisotaloille iltatoimintaan, kotitalouden tunneille kouluihin, työväenopiston kursseille, Yhteinen pöytä -toiminnalle).	
	Laajennetaan kirjaston tavaralainaa (esim. soittimet, retkeily, käsityöt, puutyöt) ja lisätään tuotevalikoimaa soveltuvi- ta kierrätyskeskuksen lahjoitustavaroista.	
	Jätteiden lajitteluohjeistusta ja tietoutta jätteen vähentämisestä lisätään mm. sosiaalisen median kautta.	
	Lisätään roskiksia ympäri kaupunkia. Kehitetään lajittelua myös ulkoroskiksissa.	
	Lisätään Siisti Riksu -tapahtumia ja tiedotusta.	
	Poistetaan sekajäteroskikset toimistohuoneista. Toimistohuoneissa syntyvät jätteet ohjataan viemään lajittelupisteisiin, joiden määrä ja sijainti varmistetaan.	
	Rakennusten muuntojoustavuutta lisätään.	
	Lisätään julkisten tilojen yhteiskäyttöä virka-ajan ulkopuolella. Kehitetään varausjärjestelmä ja -käytännöt.	
Tilojen käyttö on joustavaa ja tehokasta	Toimitilaohjelman toteuttamisessa huomioidaan ympäristönäkökulma.	
	Vakiinnutetaan etätö keskeiseksi työtavaksi, jonka myötä tilatarve vähenee.	
	Lasketaan kaupungin omistamien kiinteistöjen ympäristökuorma ja sitoutetaan tekemään toimenpiteitä sen vähentämi- seksi.	
	Kaupungin toiminnasta aiheutuvat riskit ja ympäristövaikutukset tunnistetaan ja niitä vähennetään määrätietoisesti.	
	Huomioidaan ympäristönäkökulmat maanhankinnassa ja vähennetään pilaantuneiden maa-alueiden määrää.	
	Kehitetään ravinteiden kierrätystä jätevesistä.	
	Hulevesien hallinnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan lisääntyneet rankkasateet.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Kaupungin toiminnasta ei aiheudu merkittäviä ympäristöhaittoja. Kuormitus ympäristöön on vähäistä ja hallittua. Pohjavesiä suojelemalla on turvattu riihimäkeläisille puhdas juomavesi. Jätevesien puhdistus ja ravinteiden kierrätys on tehokasta.	Kestävän kehityksen tavoitteet kirjataan (kärki)hankkeisiin konkreettisina, hankekohtaisina sisältöinä.	
	Pohjaveden suojeleusuunnitelman toimenpiteitä toteutetaan ja pohjaveden suojeleminen huomioidaan kaikessa toiminnassa. Pohjaveden suojeleusuunnitelma päivitetään.	
	Hyödynnetään Fisun- ja Circwaste -verkostojen työtä kaikilla toimialueilla: vertaistukea, viestintää, tietoa.	
	Kehitetään ympäristövaikutusten arviointia osana kaupungin päätöksentekoa.	

MONIMUOTOINEN LUONTO JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

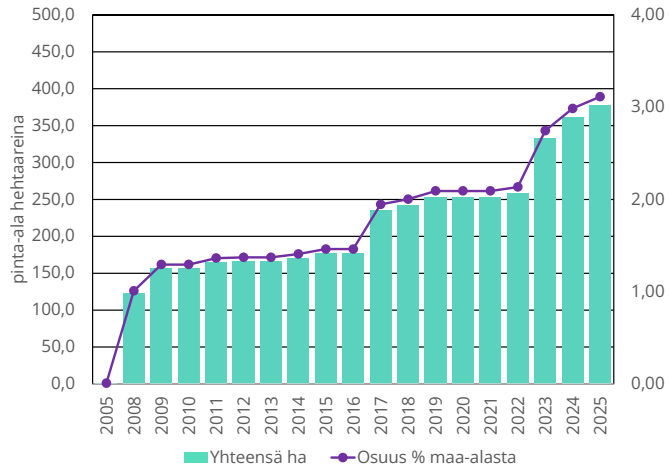
TAVOITETILA VUONNA 2030

- Riihimäellä on terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja luontoarvoiltaan rikas elinympäristö. Monimuotoinen luonto on lähellä ja lähiluonto on saavutettavissa kävelen ja esteettömästi.
- Ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät yhtenäiset luontoalueet ja yhteydet ovat säilyneet pirstoutumattomina. Ekosysteemipalvelunäkökulma on huomioitu kaikilla suunnittelun tasoilla. Kaupunkiluonto on elinvoimaista, monimuotoista ja viherverkko on toimiva. Kaupunkiluonto tarjoaa helposti saavutettavia hiljaisuuden kokemuksia.
- Luonnonvaroja käytetään kestävästi. Kaupungin metsiä on hoidettu jatkuvan kasvatuksen periaatteella. Metsien hoidossa on huomioitu luonnon monimuotoisuus, virkistysarvojen säilyminen sekä metsien rooli hiilinieluna. Suot on ennallistettu. Hiilinieluja on vahvistettu.
- Arvokkaiden ja herkkien luontokohteiden monimuotoisuus on turvattu. Arvokkaimmat luontokohteet on suojeltu. Luonnonsuojelualueiden pinta-ala on kasvanut 4 %:iin kokonaisuus-alueista.
- Pintavesien ekologinen tila on hyvä. Vesiensuojelutoimin on parannettu vesien laatua ja virkistysarvoa. Vantaanjoesta on kehittynyt viihtyisä ympäristöelementti ja lähiluontokohte.
- Ilmastonmuutoksen vaikutukset Riihimäen kaupungin toimintoihin on tunnistettu ja niihin on varauduttu. Ilmastonmuutokseen varautuminen on huomioitu myös viheralueiden riittävydessä. Hulevedet hallitaan pääsääntöisesti kiinteistöillä ja luonnonmukaisilla ratkaisuilla.
- Ulkoiluverkon toimivuus, reittien jatkuvuus ja ulkoiluolosuhteet ovat hyvällä tasolla ja kattavat ja niissä on huomioitu esteettömyys.
- Ympäristön tila Riihimäellä on säilynyt hyvänä

TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2025:

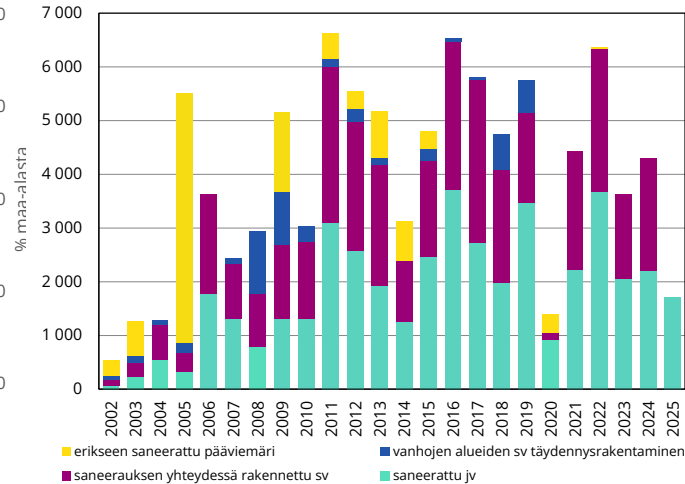
- Espanjansiruetanajätettä kerättiin kaudella 13 700 kiloa. Riihimäellä oli 31 etanaroskista. Espanjansiruetanan torjunta-ainetta levitettiin kauden aikana yhteensä noin 1500 kiloa, noin 340 eri kohteeseen. Etanakävelyitä järjestettiin 6 kertaa.
- Vieraslajikasvijätettä toimitettiin hävitettäväksi kauden aikana yli 13 000 kiloa. Vieraslajikasvijätteen määrä koostui pääosin haitallisiksi luokitelluista viitapihla- ja angervosta ja kurturuususta. Kasvijätteen määrää lisäsi viitapihlaja-angervon torjunnan aloittaminen.
- Hj. Elomaan kadun nurmi niityttiin vuonna 2025. Agantien katuvihreä toteutettiin niitynä.
- Riihimäen keskusta-alueella sijaitsevan merkittävän tulvariskialueen status lieveni tulvariskialueeksi.
- Hoito- ja käyttösuunnitelmat valmistuivat Vantaanjokivarren, Kpäälämäen ja Korttionmäen luonnonsuojelualueille.
- Lahopuuta jätetään metsiin. Metsät ovat virkistysmetsiä ja hoito toteutetaan jatkuvan kasvatuksen menetelmiä hyödyntäen.
- Saneeratuissa puistoissa on lisätty monimuotoisuutta tuomalla niihin niitty-alueita ja lahopuuta (Marjapuisto ja Tellervonpolun viheralue).
- Perhospuiston sai GFA-tunnuksen.
- Liikkumisohjelma valmistui.
- Ilmastonmuutokseen varautuminen on huomioitu valmiussuunnitelma riskikartoitusta laadittaessa.
- Poikainahonmäen ja Pohjankorven luonnonsuojelualueet perustettiin.

Suojellut luontotyytit ja luonnonsuojelualueet

Vuoden 2025 lopussa Riihimäellä oli noin 377 hehtaaria luonnonsuojelualueita ja suojeltuja luontotyypppejä. Tämä on yli 3 % Riihimäen maa-alasta. Luonnonsuojelualueiden pinta-ala kasvoi edellisvuodesta 15 hehtaarilla kahden uuden luonnonsuojelualueen myötä.

Saneeratut jätevesiviemärit ja rakennetut sadevesiviemärit

Vuonna 2025 saneerattiin 1,7 km jätevesiviemäriinjaa.

VIERASLAJEJA TORJUTTIIN MENESTYKSEKÄÄSTI MOBIILIPELIN AVULLA

Riihimäen kaupunki aktivoi kesällä 2025 asukkaita mukaan torjuntatalkoisiin mobiilipelillä, jossa yhdistyvät luonnonsuojelu ja palkitsevuus. Crowdsorsa-sovelluksen avulla 20 osallistujaa merkitsi, torjui ja dokumentoi jättipalsamiesiintymiä ympäri kaupungin karttaa ja sai työstään myös rahallisen palkkion. Kesän aikana Crowdsorsa-pelaajat kitkivät yhteensä 6 200 neliometriä haitallista jättipalsamia. Tehokkain vieraslajirivaaja tienasi yli 300 euroa.

Nuoret aikuiset lähtivät aktiivisesti mukaan vieraslajitorjuntaan. Pelaajille jaettiin palkkioina yhteensä 970 euroa. Tästä potista Riihimäen aktiivisin osallistuja ansaitsi kesän aikana yli 300 euroa. Mobiilipelin avulla torjutaan jättipalsamia myös kesällä 2026.

Jättipalsami, kuva Riihimäen kaupunki

RAUTATIEASEMAN VIHERTEOS JATKAA ELÄMÄÄ KOTIPIHOILLA

Kesäkuussa vietettiin Riihimäellä lasibiennaalea. Tapah-
tuman juhlistamiseksi Riihimäen Rautatietori sai viikon
ajaksi vihreän juhla-asun, viherteoksen. Viherteos toimi
kokemuksellisena installaationa, jossa ihmiset voivat vii-
vähätä, hengittää, haistaa ja koskettaa eri puulajeja ja
kasveja. Metsäinen teos toimi myös tervetuloitovotuk-
sena tapahtumaan junalla tuleville vierailijoille.

Metsä-teoksen suunnitteli Floristipalvelu Pikkusydän
ja se toteutettiin yhteistyössä Harviala Oy:n kanssa.
Viherteos toi viestiä mahdollisuuksista vihreämpään

kaupunkitilaan, joka lisää pölyttäjien määrää ja luonnon
monimuotoisuutta. Teoksen avulla kokeiltiin vihreän inf-
rastruktuurin tuomista myös tilapäiseen käyttöön kau-
punkitilassa.

Viikon päätteeksi 50 puuta jaettiin riihimäkeläisten kes-
ken kaupunkilaisten omille pihuille istutettavaksi. Loput
50 puuta on sijoitettu Peltosaaren taloyhtiöiden pihoi-
hin sekä yleisille alueille. Näin viherteos jatkoi elämään-
sä riihimäkeläisten ilona myös tapahtumaviikon jälkeen.

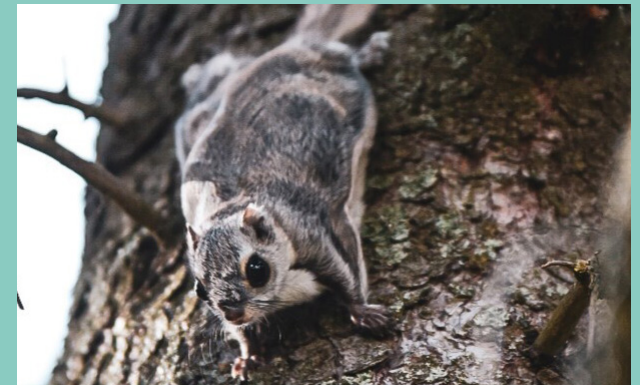
Viherinstallaatio rautatietori, kuvaaja Minttu Seppo

LIITO-ORAVA SAI PESÄPÖNTTÖJÄ

Kaupungin varikolla valmistettiin kesän korvalla neljä
liito-oravan pesäpönttöä Liito-orava LIFE-hankkeen oh-
jeilla. Riihimäen luonnonsuojeluyhdistys asensi pöntöt
sopiviin paikkoihin. Idea liito-oravien pesimiseen ja le-
päämiseen sopivista pöntöistä syntyi luonnonsuojelu-
yhdistyksen keväisen retken suunnittelun yhteydessä.

Liito-orava on uhanalainen ja sen kanta on hiipunut ra-
justi koko eteläisessä Suomessa. Se on tiukasti suojeltu

EU:n luontodirektiivin ja Suomen luonnonsuojelulain
perusteella. Se viihtyy kuusivaltaisissa vanhoissa seka-
metsissä, joissa on kolopuita. Nämä metsät ovat harvi-
naistuneet ja kolopuiden puuttuessa liito-oravien pesin-
tää voi edesauttaa pesäpöntöillä.

Liito-orava kuusenrungolla, kuvaaja Anna-Maija Sillanpää.

KOOSTE VUOSIEN 2022-2025 YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUMASTA

	Toteutui
	Käynnissä
	Aloittamatta/ei toteutunut

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Riihimäellä on terveellinen, turvallinen, viihtyisä ja luontoarvoiltaan rikas elinympäristö. Monimuotoinen luonto on lähellä ja lähiluonto on saavutettavissa kävellen ja esteettömästi. Luonnonvaroja käytetään kestävästi. Kaupungin metsiä on hoidettu jatkuvan kasvatuksen periaatteella. Metsien hoidossa on huomioitu luonnon monimuotoisuus, virkistysarvojen säilyminen sekä metsien rooli hiilinieluna. Suot on ennallistettu. Hiilinielua on vahvistettu.	Vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta maankäytössä ja suunnittelussa.	
	Virkistysalueverkoston yhtenäisyydestä huolehditaan.	
	Istutetaan kukkapeltoja, joissa pölyttäjät viihtyvät. Asennetaan hyönteishotelleja ja lahoppuutarhoja.	
	Otetaan julkisen taiteen hankinnoissa huomioon ympäristötaiteen ja biotaiteen mahdollisuudet.	
	Edistetään kaupunkiviljelyä (esim. viljelypalstat tai -laatikot) kaupungin eri alueilla. Tuetaan ja kannustetaan hyötykasvi- puutarhojen perustamista asuinalueittain. Opastetaan luonnonkasvien keräämisessä.	
	Ennallistetaan kaupungin omistamia suoalueita. Turvataan soiden säilyminen.	
	Ylläpidetään hiilivarastoja ja suositaan nieluja kasvattavia ratkaisuja kaupungin viheralueilla, soilla ja metsissä.	
	Kaupungin metsiä hoidetaan huomioiden monimuotoisuus, luontoarvot ja virkistysarvot ensisijaisesti jatkuvan kasvatuksen menetelmiä hyödyntäen.	
Ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät yhtenäiset luontoalueet ja yhteydet ovat säilyneet pirstoutumattomina. Ekosysteempalvelunäkökulma on huomioitu kaikilla suunnittelun tasoilla. Kaupunkiluonto on elinvoimaista, monimuotoista ja viherverkko on toimiva. Kaupunkiluonto tarjoaa helposti saavutettavia hiljaisuuden kokemuksia.	Huolehditaan pohjaveden suojelusta suojelusuunnitelman mukaisesti ja turvataan pohjaveden hyvä laatu.	
	Kaupungin omistamat joutomaat määritellään, jonka jälkeen niitä muutetaan metsiksi tai niityiksi (hiilivarasto- ja/tai biodiversiteettialueiksi) asiantuntijan suositusten mukaan.	
	Edistetään laajojen yhtenäisten metsäalueiden ja ekologisten yhteyksien syntyä ja säilymistä. Mahdollistetaan ekologinen yhteys moottoritien ylitse/alitse ja varmistetaan yhteydet muissa tunnistetuissa kohteissa.	
	Sini-viherkerroin otetaan käyttöön, lisätään kaupunkivihreän määrää ja toteutetaan viherkattoja.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Arvokkaiden ja herkkien luontokohteiden monimuotoisuus on turvattu. Arvokkaimmat luontokohteet on suojeltu. Luonnonsuojelualueiden pinta-ala on kasvanut 4 %:iin kokonaisuus- alasta.	Jatketaan vieraslajitorjuntaa myös Viekas-hankkeen jälkeen.	
	Selvitetään ekologisen kompensaation mahdollisuus kaavoitus- ja rakennushankkeessa.	
	Toteutetaan liikennevihreä myös ketoina/niittyinä.	
	Tavoitteellisesti luodaan keskustan ytimeen vehreyttä ja pyritään pois asfaltti-/betonimiljööstä. Suunnitellaan kaupunkibulevardit tai viherkadut, joiden avulla onnistuu myös hulevesien hallinta.	
	Toteutetaan viherkattoja uudisrakennuksissa ja tutkitaan niiden soveltuvuutta myös olemassa oleviin rakennuksiin. Asennetaan viherseiniä sisätiloihin.	
	Nostetaan hallitun hoitamattomuuden arvostusta ja sovelletaan sitä käytännössä.	
	Viheralueohjelman toimenpiteiden toteuttaminen.	
	Toteutetaan Vahteriston hoitosuunnitelman toimenpiteitä.	
	Laaditaan luonnonsuojeluohjelma ja toteutetaan sen mukaisia toimenpiteitä. Arvokkaimmille alueille haetaan rauhoitusta Hämeen ely-keskukselta ja/tai ne suojellaan kaavalla. Luonnonsuojelualueille laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma ja niitä hoidetaan suunnitelman mukaisesti.	
Pintavesien ekologinen tila on hyvä. Vesien-suojelutoimin on parannettu vesien laatua ja virkistysarvoa. Vantaanjoesta on kehittynyt viihtyisiä ympäristöelementti ja lähiluontokohte.	Luonnontilaiset ja muuten arvokkaat pienvedet huomioidaan ja pienvesiselvitystä hyödynnetään suunnittelussa.	
	Jatketaan säännöllistä LUMOS-seuranta ja laaditaan luontoselvitykset kaavoituksen yhteydessä.	
	Toteutetaan LUMOS-kohteissa suositellut toimenpiteet kaupungin omistamilla alueilla.	
Pintavesien ekologinen tila on hyvä. Vesien-suojelutoimin on parannettu vesien laatua ja virkistysarvoa. Vantaanjoesta on kehittynyt viihtyisiä ympäristöelementti ja lähiluontokohte.	Huolehditaan pintaveden hyvästä tilasta ja osallistutaan heikossa tilassa olevien vesistöjen kunnostukseen.	
	Laaditaan Vantaanjoen virkistyskäyttösuunnitelma ja toteutetaan sen mukaisia toimenpiteitä. Valvotaan jätevesien käsittelyä verkoston ulkopuolisilla kiinteistöillä.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Ilmastonmuutoksen vaikutukset Riihimäen kaupungin toimintoihin on tunnistettu ja niihin on varauduttu. Ilmastonmuutokseen varautuminen on huomioitu myös viheralueiden riittävydessä. Hulevedet hallitaan pääsääntöisesti kiinteistöillä ja luonnonmukaisilla ratkaisuilla.	Laaditaan hulevesiohjelma ja toteutetaan sen mukaisia toimenpiteitä. Varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin kaikilla toimialoilla toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa (sään ääri-ilmiöt, ukkosmyrskyt, tulvat, kuivuus, kylmyys ja kuumuus).	
Ulkoiluverkon toimivuus, reittien jatkuvuus ja ulkoiluolosuhteet ovat hyvällä tasolla ja kattavat ja niissä on huomioitu esteettömyys.	Toteutetaan Vantaanjoen tulvantorjuntasuunnitelman toimenpiteitä. Edellytetään hulevesien hallintaa kiinteistöillä ja valvotaan asiaa. Lisätään kaavoihin ja rakennusjärjestykseen määräyksiä hulevesien hallinnasta. Pyritään luonnonmukaisiin hulevesien hallintaratkaisuihin. Rakennusalaista toteutetaan mahdollisimman suuri osa läpäisevänä pintana.	
Ulkoiluverkon toimivuus, reittien jatkuvuus ja ulkoiluolosuhteet ovat hyvällä tasolla ja kattavat ja niissä on huomioitu esteettömyys.	Laaditaan ulkoilureittisuunnitelma ja liikuntapaikkasuunnitelma sekä toteutetaan niitä.	
Ympäristön tila Riihimäellä on säilynyt hyvänä.	Seurataan ympäristön tilaa suunnitelmallisesti ja säännöllisesti.	

VASTUULLINEN RIIHIMÄKELÄINEN

TAVOITETILA VUONNA 2030

- Riihimäkeläiset ovat ympäristötietoisia ja -vastuullisia. Kaupunkilaiset valitsevat kestäviä palveluita ja tuotteita. Riihimäkeläisen kulutusperäinen ekologinen jalanjälki on pienentynyt 50 % vuoden 2005 tasosta.
- Kaupunki ja riihimäkeläiset yritykset ja yhteisöt kantavat ympäristövastuunsa esimerkillisesti. Useat riihimäkeläiset yritykset ja muut toimijat ovat sitoutuneet ympäristövuottuullisuuteen.
- Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat osa arkea. Riihimäkeläiset haluavat omalla toiminnallaan olla mukana kantamassa vastuuta ympäristöstä.
- Riihimäki on vastuullinen matkailu- ja tapahtuma-alue. Tietoisuus vastuullisesta matkailusta on kattavaa.
- Ympäristövastuullisuus ja kiertotalous ovat osa opetusta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.
- Ympäristötietoisuus, -vastuullisuus ja luonnonläheisyys ovat vahvasti esillä kaupungin viestinnässä ja tapahtumissa.

TOTEUTUNEITA JA KÄYNNISTYNEITÄ ASIOITA VUONNA 2025:

- Toteutettiin Marjapuisto, jonne istutettiin marjakasveja: herukoita, pensasmustikoita ja puolukoita.
- Suomen lasimuseo on liittynyt kestävän matkailun STF-ohjelmaan ja kevään 2026 aikana hakee Ekokompassi-sertifikaattia.
- Uutiskirjeet, Osallistuva budjetointi ja palautepalvelu lisäävät tietoa ja osallistumismahdollisuuksia.
- Riihimäen kiertotalousviikko toteutettiin huhtikuussa.

Täplälampikorento, kuvaaja Teppo Häyhä.

Vihreän lipun päiväkodit ja koulut

Vihreä lippu on kestävän kehityksen ohjelma ja ympäristötositifikaatti päiväkodeille, kouluille, oppilaitoksille ja vapaa-ajan toimijoille. Riihimäellä Vihreän lipun koulu oli vuonna 2025 Harjunrinteen koulu.

Riihimäki on Reilu Kaupunki

Riihimäki on ollut Reilu kaupunki jo vuodesta 2012, mikä tarkoittaa Reilun kaupan kahvia ja teetä yli 10 kahvilassa tai ravintolassa, kaupungin tilaisuuksissa ja kokouksissa sekä yhdistysten tai järjestöjen tilaisuuksissa. Se tarkoittaa myös kestävän kehityksen kriteerien huomioimista hankinnoissa. Reilun kaupan kannatusryhmä toimii aktiivisesti, järjestää tapahtumia ja viestii Reilusta kaupasta.

Kaupunkiorganisaation tarjoiluissa käytetään Reilun kaupan kahvia ja teetä ja päiväkodeissa ja kouluissa tarjotaan Reilun kaupan banaaneja. Kierrätyskeskuksen kahvila Kuplassa on kahvi aina Reilun kaupan tuotantoa. Reilun kaupan viikkoja syys-lokakuun vaihteessa nostettiin esille kaupungin some-kanavissa. Riihimäen seurakunnan diakoniatyön musiikkikahvilassa järjestettiin lokakuussa Reilun kaupan kannatusryhmän avustuksella kahvitarjoilu, jonka yhteydessä kerrottiin Reilun kaupan työstä ja tuotteista.

KIERTOTALOUDEN PELILLINEN OPPITUNTI YLÄKOULUSSA

Pelaamalla kiertotaloutta oppimaan pääsivät Pohjo-lanrinteen koulun 9.-luokkalaiset sekä Harjunrinteen koulun 7.- ja 8.-luokkalaiset osana lukujärjestyksensä mukaista kotitaloustuntia. Jokaiselle opetusryhmälle kerrottiin aluksi perustietoa kiertotaloudesta, ylikulutuspäivästä ja kestävästä elämästä.

Pelin aikana oppilaista muodostetut ryhmät kiersivät neljä tehtävää, jotka käsittelivät kestotuotteita, tuotteen käyttöiän pidentämistä, lainaamista ja vuokraamista ostamisen sijaan sekä ilmastoystävällistä ateriaa. Oppilaat kirjasivat ja liimasivat peliin kuuluviin Lokikirjoihin tärkeimmät oppinsa ja suosikkituotteensa jokaisesta tehtävästä. Suoritetuista tehtävistä sai palkinnoksi koodikirjaimen. Kun kaikki tehtävät oli suoritettu, käytiin läpi, mitä opittiin ja kerrattiin, mitä kiertotalous on. Lopuksi oppilaat ratkaisivat arvoituksen pelin aikana keräämistään koodikirjaimista ja saivat palkinnon osallistumisesta. Riihimäen kierrätyskeskus tarjosi pelaajille palkinnoksi alennuskupongit.

Riihimäen kiertotalousviikon projektia työsti Hämeen ammattikorkeakoulun opiskelijatiimi, johon kuuluivat Camilla Lång, Jenku Piesanen ja Aleksandra Sohlman. Riihimäen kaupunki kiittää HAMKia yhteistyöstä

ja opiskelijatiimiä materiaalista, josta tulee olemaan hyötyä ja iloa kouluilla myös tulevaisuudessa. Riihimäen kaupungin ja Hämeen ammattikorkeakoulun kiertotalousviikon yhteistyö käynnistettiin vuoden 2025 kiertotalousviikolle ja sen on suunniteltu jatkuvan myös tulevina vuosina.

Kuva kiertotalousviikon pelipäivästä.

SIISTI RIKSU- JA KIERTOTALOUSTYÖ VUONNA 2025

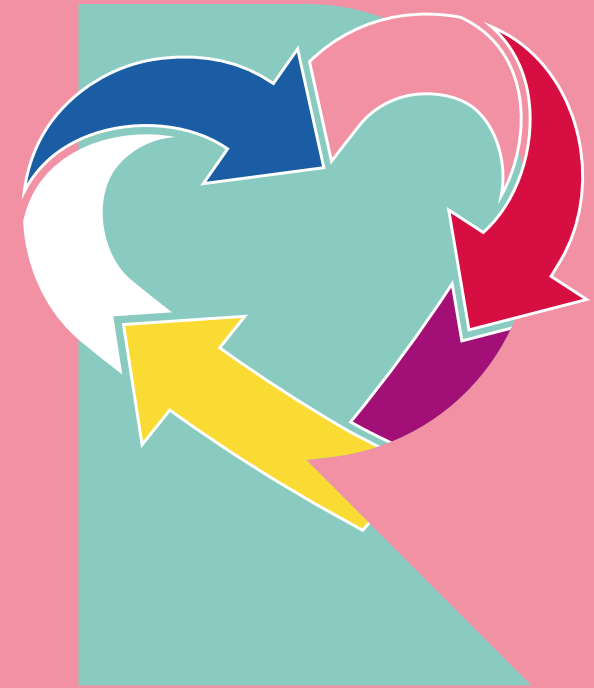
Siisti Riksu -työtä on tehty Riihimäen kaupungin ympäristönsuojelun vastuualueen koordinoimana jo vuodesta 2008 keskittyen kaupunkiympäristön roskaantumisen ehkäisemiseen ja yhteisen vastuun lisäämiseen lähiympäristössä. Kiertotaloustiimi taas koottiin Circwaste -hankkeen yhteydessä vuonna 2017 osaltaan tukemaan Riihimäen strategisia ja edelläkävijäkunnan tavoitteita jätteettömyys, päästöttömyys ja globaalisti kestävä kulutus. Näiden kahden ryhmän toiminta yhdistettiin vuonna 2023 toteuttamaan Siisti Riksu -työtä jatkossakin toiminta-ajatuksella: ”Siisti Riksu on viihtyisä, turvallinen ja roskaton elinympäristö. Siisti riksulainen ei roskaa, ei tuota ylimääräistä jätettä, kierrättää ja lajittelee. Siistin Riksun tekevät kaikki kaupunkilaiset.”

Vuonna 2025 toteutettiin Siisti Riksu -tapahtumia ja tiedotusta:

- Vihreä koiratarra antaa luvan laittaa koirankakka-pussin siististi suljettuna yksityiseen jäteastiaan.
- Kiertokapula Oy:n 4.-luokkalaisille järjestämä Jätselviytyjät-kilpailu kisattiin jo 17. kertaa.

- Kiertotalousviikolla 7.-13.4.2025 järjestettiin monenlaista tapahtumaa, mm.
  - o Riksulassa kiertotalousaiheista toimintaa
  - o Kierrätyskeskuksessa tarjouksia ja opastettuja kierroksia
  - o Kirjastolla poistokirjamyynti, kirpputori ja tavaranvaihtopisteitä
  - o Varikolla jätteiden ja tekstiilien kierrätystä
  - o Kouluissa kiertotalousoppitunteja ja auditointeja
- Asukkaille suunnattu haravointi- ja lehtijätteen keräys järjestettiin Kinturinmäen maankaatopaikalla 17.5.
- Riihimäen kaupungin jätehuollosta vastaava Kiertokapula Oy avasi 1.9. uuden pienjäteaseman eli kiertoaseman, joka vastaanottaa kotitalouksien jättejakeita suurimmaksi osaksi maksutta. Vastaanotetut jakeet lähtevät asemalta eteenpäin kiertoan.
- Kiertotaloustietoa on jaettu KISU- Kiertotalous Suomi -kokonaisuudesta.

Lisäksi Siisti Riksu -teema oli esillä koulujen työssä, varhaiskasvatuksessa sekä nuorisopalveluiden ja kulttuurij- ja vapaa-aikakeskuksen tapahtumissa.

OSALLISTUVA BUDJETOINTI TUO KIRJASTOON PYÖRÄN HUOLTOVÄLINEITÄ

Vuoden 2025 ehdotuksista osallistuvan budjetoinnin toteutukseen tarvittavan äänimäärän sai 12 ehdotusta:

- Laadukkaampi kouluruoka -kokeilu
- Iltapäivään välipalaa yläkouluille -kokeilu
- Asunnottomien yö -tapahtuman kuluihin osallistuminen
- Ilmaisia harrastuksia kaiken ikäisille
- Riihimäen uimalaan vesitramppa
- Maksuton välipala lukiolaisille -kokeilu
- Lisää sydäniskureita Riihimäelle

- Asenne ry:n tukea ja mopotoimintaa nuorille
- Polkupyörän huoltovälineet lainattavaksi kirjastosta
- Riihimäen liikennepuisto pop-up
- Lasten Ö, Ö-talon elämää lapsille ja perheille
- Penkit linja-autopysäkeille

Ehdotuksista erityisesti polkupyörän huoltovälineiden lainaaminen kirjastosta edistää kiertotaloutta, sillä se mahdollistaa yhteiskäytön ja vähentää uusien tavaroiden hankintaa. Huoltovälineiden lainaaminen säästää rahaa, mikä tekee huoltamisesta helpompaa ja kannattavampaa ja pidentää pyörien käyttöikää.

KOOSTE VUOSIEN 2022-2025 YMPÄRISTÖPOLITIIKAN TOTEUMASTA

	Toteutui
	Käynnissä
	Aloittamatta/ei toteutunut

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Riihimäkeläiset ovat ympäristötietoisia ja -vastuullisia. Kaupunkilaiset valitsevat kestäviä palveluita ja tuotteita. Riihimäkeläisen kulutusperäinen ekologinen jalanjälki on pienentynyt 50 % vuoden 2005 tasosta.	SLisätään kaupunkilaisten tietoisuutta kestävästä valinnoista.	
	Kehitetään käyttäjälähtöisesti kierrätyskeskustoimintaa ja kirjaston lainauspalveluja. Kirjaston osalta laajempi lainauspalvelu huomioidaan remontissa.	
	Kaupunkilaisten ympäristötietoisuutta ja -vastuullisuutta seurataan säännöllisesti kyselyin.	

TAVOITE 2030	TOIMENPIDE 2022 -	Toteuma 2022-2025
Kaupunki ja riihimäkeläiset yritykset ja yhteisöt kantavat ympäristövastuunsa esimerkiksi. Useat riihimäkeläiset yritykset ja muut toimijat ovat sitoutuneet ympäristövastuullisuuteen.	Kannustetaan kaupungin yksiköitä, kaupunkilaisia ja yrityksiä tekemään kestävän elämän valintoja ja kertomaan niistä.	
	Edistetään kiertotaloutta ja ympäristövastuullisuutta alueen yrityksissä vuorovaikutteisilla yhteistyömuodoilla, kuten RiiCycle, kiertotalousryhmä.	
Osallisuus ja yhteisöllisyys ovat osa arkea. Riihimäkeläiset haluavat omalla toiminnallaan olla mukana kantamassa vastuuta ympäristöstä.	Kootaan kaupunkilaisten ideat ideapankkiin (OsBu ja muut esille tulleet ideat), josta niitä voidaan seurata ja nostaa toteutukseen.	
	Suunnitellaan ja toteutetaan syötävä puisto yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	
Suunnitellaan ja toteutetaan syötävä puisto yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Profiloidutaan vastuullisena matkailualueena. Nostetaan vastuullisuus ja siihen liittyvät toimenpiteet paremmin esiin tapahtumallisesti, elämyksellisesti, säännöllisesti. Erämessut profiloituu vastuullisena tapahtumana. Esim. messut, festarit, elämyspolku, pelillisuus, kannustimet.	
Ympäristövastuullisuus ja kiertotalous ovat osa opetusta varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.	Varmistetaan kouluille ja varhaiskasvatukseen ajantasainen ympäristökasvatusmateriaali ja opettajien tietotaito ilmasto-, resurssiviisauk- ja kiertotalousasioista.	
	Kiertotalous otetaan opetussuunnitelmaan varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.	
	Laajennetaan Vihreä Lippu -toimintaa kaikkiin kouluihin ja päiväkodeihin sekä valitaan kouluilta/päiväkodeilta koordinaattori vastaamaan toiminnasta ja kokoamaan raportointia.	
Ympäristötietoisuus, -vastuullisuus ja luonnonläheisyys ovat vahvasti esillä kaupungin viestinnässä ja tapahtumissa.	Kannustetaan kaupunkilaisia vaikuttamaan elinympäristöönsä ja vastuulliseen toimintaan, esim. vieraslajien torjunta, siivoustalkoot.	
	Korostetaan viestinnällä kestävien valintojen helppoutta ja pitkäjänteisyyttä ja pieniä arjen muutoksia, ihmisen kokoisia asioita.	
	Palkitaan asukkaita vastuullisuudesta, esim. kampanjat, kilpailut.	
	Toteutetaan kestävän kehityksen työpajoja/tiedotustilaisuuksia eri-ikäisille asukkaille.	
	Ollaan rehellisesti ”skutsissa”. Tuodaan metsä osaksi arkea ja tehdään siitä osa Riihimäen brändiä.	
	Hyödynnetään edelläkävijäkuntastatusta ja -verkostoja viestinnässä.	

RIIHIMÄEN YMPÄRISTÖN TILA

Riihimäellä ympäristön tilan seuranta on kehitetty yhden netyen seurannan suuntaan, jolloin tietyllä alueella seurataan ympäristön tilan, eli ilmanlaadun, pintavesien ja pohjaveden sekä luonnon monimuotoisuuden muutoksia.

Riihimäen ympäristön tilaa esittelevä raportti on julkaistu Riihimäellä noin 5–10 vuoden välein. Tuorein raportti ”Riihimäen ympäristön tila 2024” ilmestyi vuonna 2025. Raporttiin on koottu laajasti tietoa Riihimäen ympäristön tilasta ja ympäristön tilan seurannasta. Raportti löytyy ympäristönsuojelun internetsivuilta osoitteesta <https://www.riihimaki.fi/asu-ja-rakenna/ymparisto-ja-luonto/ympariston-tila/>. Tässä vuosittain julkaistavassa kaupungin ympäristöraportissa kerrotaan vain lyhyesti tutkimusten tilanteesta sekä tarkemmin kyseisenä vuonna tehdyistä tutkimuksista.

Riihimäki on tiivis kaupunki, jossa yli 90 % kaupunkilaisista asuu kolmen kilometrin säteellä rautatieasemasta. Kaupunkiluonnon elinvoimaisuus ja luonnon monimuotoisuus edellyttävät riittävän laajoja, yhtenäisiä viheralueita sekä yhteyksiä myös tiiviin kaupunkirakenteen sisällä. Riihimäellä on rakennettuja ja avoimia viheralueita noin 170 ha, luonnonsuojelualueita noin 377 ha, taajamametsiä noin 450 ha ja talousmetsiä noin 600 ha. Kaupunkirakenteen tiiviinä säilyttäminen luonnonläheisyyttä menettämättä on yksi kaupungin tavoitteista.

Riihimäellä on monipuolinen ja runsas luonto

Riihimäellä luonto on monipuolista, sillä kaupungissa on metsien lisäksi soita ja vesistöjä. Natura-verkoston kuuluvia alueita ei Riihimäellä ole yhtään. Luonnonsuojelualueita Riihimäellä on yhteensä 377 hehtaaria, tuoreimpina Pohjankorven ja Poikainahonmäen luonnonsuojelualueet. Suojeltuja luontotyyppisiä on pienialaisia jalopuumetsiköitä, yhteensä 4,1 hehtaaria. Kaupungin tavoitteena on lisätä luonnonsuojelualueita 4 %:iin maa-alasta. Vuoden 2025 loppulla luonnonsuojelualueita on 3,1 % maa-alasta.

Riihimäen arvokkaita luontokohteita on kartoitettu ja seurattu vuodesta 2004 alkaen 5–10 vuoden välein seurantaohjelman mukaisesti (LUMOS). Seurantaan sisältyy kohteiden luonnontilan, luontotyyppin ja lajiston inventointi, rajausten tarkastus sekä suojele-, hoito- ja seurantatarpeen arviointi.

Linnuston lajikirjoa on kartoitettu viimeksi vuosina 2013–2014. Selvityksen tuloksena todettiin lintulajiston säilyneen kaupungin pienestä pinta-alasta huolimatta runsaana, katetaan 228 lintulajia. Selvityksessä havaittiin 27 valtakunnallisesti tai alueellisesti uhanalaiseksi luokiteltua lajia, mikä kertoo moni-ilmeisestä alueellisesta ympäristöstä, jossa viihtyvät monen tyyppiset linnut. Linnustaselvitys päivitetään vuosien 2025–2026 aikana.

Liito-oravien esiintymisalueet Riihimäellä on kartoitettu koko kunnan kattavasti useampaan kertaan, viimeksi vuonna 2023. Vuoden 2023 selvityksessä useimmat aiemmin tunnetut liito-oravan elinpiirit todettiin autoioiksi ja vain yksi uusi asuttu elinympäristö löydettiin. Yhteensä asuttuja elinympäristöjä löydettiin vain kuusi. Tulosten perusteella liito-oravan kannankehitys Riihimäen kaupungin alueella noudattelee valtakunnallista taantuvaa suuntausta, ja väheneminen on viimeisen kymmenen vuoden aikana ollut nopeaa. Liito-oravan asuttamat elinympäristöt ovat viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana keskittyneet toisaalta Riihimäen etelä- ja lounaisosien metsä- ja järvisuudulle, mutta myös kaupungin itäpuolelle.

Merkittävimmät ja monilajisimmat lepakkoalueet sijaitsevat Vatsiassa ja Arolammilla. Kaupunkialueella aktiivisimmat lepakkopaikat ovat Vantaanjoella Peltosaaren kohdalla sekä Lasitehtaan ja hautausmaan ympäristössä. Myös Varuskunnan alue on ajoittain erittäin aktiivinen lepakkoalue.

Ilmanlaatu on säilynyt hyvänä

Ilmanlaatua Riihimäellä on selvitetty bioindikaattoritutkimuksella viimeksi vuonna 2014 ja hengitettävien hiukasten pitoisuuksien osalta vuonna 2016. Bioindikaattoritutkimuksessa havaittiin ilmanlaadun olevan Riihimäellä heikointa keskustassa. Bioindikaattoritutkimusta päivite-

tään parhaillaan, ja tulokset saadaan vuonna 2026. Ilmanlaadun on todettu olevan pääsääntöisesti hyvää ja merkittävin vaikuttava tekijä on autoliikenne.

Riihimäen ilmanlaadun seuranta käsittää myös noin 10 vuoden välein tehtävän ilmanlaadun leviämismalliselvityksen. Tuorein leviämismalliselvitys on vuodelta 2023. Siinä todettiin ilmanlaadun olevan pääsääntöisesti hyvää. Pitoisuuksissa on kuitenkin alueellista ja ajallista vaihtelua. Ilmanlaatu on erityisen hyvää maaseutumaisilla alueilla kauempana keskustasta ja vilkkaista liikenneväylyistä. Ajoittain ilmanlaatu voi heikentyä Riihimäen vilkkaimpien väylien varsilla sekä tiiviisti rakennetuilla pientaloalueilla.

Melulle altistuvien määrän ennustetaan kasvavan

Riihimäen meluselvitys päivitetään noin 10 vuoden välein, viimeksi vuonna 2019. Tieliikenteen melulle altistuvien määrä on kasvussa. Tieliikenteen päiväaikaiselle melulle

altistuu Riihimäellä noin 2000 henkilöä. Alueilla, joilla juna-liikenteen melu yöaikaan ylittää ohjearvon, asuu noin 740 henkilöä.

Vesistöjen tila on vaihteleva

Vesistöjen veden laadun seuranta on toteutettu suunnitelmallisesti vuodesta 2006 lähtien, järviä tarkkaillaan kolmen vuoden välein ja lampia kuuden vuoden välein. Viimeisin laajempi tarkkailu toteutettiin vuonna 2024 ja suppeampi järvitarkkailu 2021. Merkittäviä muutoksia ei seurannassa ole havaittu.

Hirvijärven ja Suolijärven vedenlaatu on hyvä, ravinnepitoisuudet ovat matalaa tasoa eikä muutosta rehevämpään suuntaan ole todettavissa. Hirvijärven ravinnepitoisuudet olivat vuoden 2024 seurannassa viime vuosien matalimpia. Myös Suolijärven ravinnepitoisuus oli hyvällä tasolla. Molemmissa järävissä on ollut havaittavissa veden lievää ruskettumista, mikä liittyyne pidentyneisiin ja sateisiin

syksyihin. Valuma-alueelta tulevaa humushuuhtoumaa voi lisätä myös voimaperäiset metsähakkuut ja ojitukset. Vuoden 2024 seurannassa Hirvijärven vesi oli kirkasta, mikä voi liittyä aikaiseen talveen ja jääpeitteeseen.

Luontaisesti rehevässä ja maatalouden kuormittamassa Paalijärven vedenlaatu on tyydyttävää. Paalijärven laskevassa Vähäjärven ravinnepitoisuudet vedessä ovat olleet korkeita. Samoin havaittiin myös vuoden 2024 seurannassa. Levähaittoja Riihimäen järävissä ei esiintynyt kesän 2021 aikana.

Vuoden 2024 seurannassa pienempien järävien ja lampien tilanne oli pysynyt pääosin aiempien tarkkailuvuosien kaltaisena. Pienemmistä järävistä ja lammista vuoden 2024 seurannassa olivat mukana Kalaton, Myllylammi, Hirvijärven pohjoispuolinen Vähäjärvi, Vatsianjärvi, Hatlampi sekä Juppalanlampi.

Lakikallio, Poikainahonmäki. kuvaaja Teppo Häyhä.

YHTEENVETO JA KEHITTÄMISTARPEITA

Tähän Riihimäen kaupungin 26. ympäristöraporttiin on koottu Riihimäen ympäristöasioiden tilanne vuonna 2025. Tämä raportti on viimeinen tämän ympäristöpolitiikan kauden katsaus ja kuluvan vuoden raportointi, 2026, toteutetaan uuden ympäristöpolitiikan mukaisena. Ympäristöpolitiikan päivitys on käynnissä ja uusi ympäristöpolitiikka viedään päätöksentekoon syksyllä 2026.

Vuonna 2025 hyväksyttiin uusi yleiskaava, Riihimäen yleiskaava 2050. Siinä luontoasiat on huomioitu vahvemmin kuin koskaan aiemmin. Yleiskaavan energiaselvityksessä nostettiin luonnonsuojelualueet, luonnon monimuotoisuusalueet sekä hiilinielut ja -varastot vältettäviksi ja turvattaviksi alueiksi. LUMOS-kohteet muuttuvan maankäytön alueilla sekä luonnonsuojelualueet on osoitettu oi-

keusvaikutteisilla merkinnöillä. Lisäksi aineistoon on liitetty luontoarvoista kartta, jolla on sekä oikeusvaikutteisia että informatiivisia merkintöjä ja määräyksiä.

Riihimäellä tapahtuvan kulutuksen kasvihuonekaasupäästöt laskettiin ensimmäistä kertaa. Riihimäellä liikkumisen päästöt olivat pienimmästä päästä, mikä olikin odotettavissa vartin kaupungissa, jossa lihasvoimin liikkuminen on mahdollista useimmille. Suurimmat päästöt Riihimäellä kulutetuista hyödykkeistä muodostuvat tavaroista ja palveluista sekä ruuasta. Kiertotalouden mukainen ajatus tavaroiden käyttöänsä pidentämisestä korjaamalla ja huoltamalla, lainaaminen ja vuokraaminen sekä kasvisruuan suosiminen ovat helppoja ja toimivia keinoja kulutuksen hiilijalanjäljen pienentämiseen.

Ympäristöpolitiikan luonteeseen kuuluu jatkuva kehittyminen, sillä maailmantilanne ja valtakunnalliset päätökset vaikuttavat Riihimäen alueelliseen tilanteeseen myös ympäristöasioissa. Tällä ympäristöpolitiikan kaudella, 2022 – 2025, on erityisen hyvää edistymistä tapahtunut aurinkoenergian tuotannossa ja öljylämmityksestä luopumisessa kaupungin kiinteistöissä, kestävän liikkumisen edistämisessä ja joukkoliikenteen käyttäjämäärän kasvattamisessa, luonnonsuojelualueiden lisäämisessä ja luonnon monimuotoisuuden tukemisessa yleisillä alueilla sekä kestävän elämäntavan viestinnässä ja mahdollisuuksien edistämisessä. Yleisellä tasolla voi todeta, että ympäristöasiat on ymmärretty koko kaupungin laajuisesti kaikkia koskevaksi ja jokaisella toimialalla on otettu hyviä askeleita entistä ympäristövastuullisempaan suuntaan.

KEHITYSKOhteita Kaupungin Johtoryhmältä

Kaupungin johtoryhmä tekee katselmuksen kaupungin ympäristötyöhön vuosittain. Kevään 2025 katselmuksessa todettiin, että ympäristöasiat ovat edistyneet monella saralla. Vaikuttavuuden tunnistamista ja lisäämistä kuitenkin tarvitaan asioiden edistämiseksi kohti tavoitteita ja niukkenevien resurssien suuntaamiseksi

mahdollisimman resurssitehokkaasti.

Toimialojen katselmuksissa lähivuosien kehittämistarpeista esiin nousivat teemoina

- Luonnon merkityksellisyys, johon liitettiin viihtyisyys, terveys ja turvallisuus
- Kiertotalous käytännön tekoina
- Hankintojen kehittäminen
- Viestintä

Näistä erityisesti luonto ja viihtyisyys sekä kiertotalous ja yhteiskäyttö saivat kannatusta koko kaupungin mitatakaan kehittämiskohteiksi. Viestinnän lisääminen ja selkeyttäminen koettiin erityisen tarpeelliseksi. Sen osalta ydinviestien kehittäminen ja toimenpiteistä kertominen sekä tekojen tunnistaminen ja tiedon lisääminen olivat johtoryhmän ohjeena lähitulevaisuuteen.

RIIHIMÄKI

www.riihimaki.fi